

Boris Kuret:
»Preživetje Slovenskega stalnega gledališča je zapisano v zakonu«

7

Dr. Renato Štokelj o 50-letnici sanatorija na Trsteniku, v katerem je službovalo veliko slovenskih zdravnikov

8

Bralna značka za goriške in doberdobske nižješolce

15

Primorski dnevnik

SREDA, 21. MAJA 2008

Št. 120 (19.210) leto LXIV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 vsvi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI **0,80€** (191,71 SIT)

9 771124 660071

Pravica izrinjena na stranski tir

DUŠAN UDOVIČ

Samo veliki naivneži so lahko pričakovali, da bo slovenski jezik v mestu Gorica z novo upravo ostal nedotaknjen, da bo obseg njegovih pravic in uporabe ostal na isti ravni, kot za časa Brancatijeve občinske uprave. Takrat so obvestila in razglasi v slovenskem jeziku začeli biti opazni skoraj na vsakem vogalu, filozofija uprave je bila, da se mora mesto privaditi na normalnost, po kateri so njegov sestavni in zgodovinsko konstitutivni del tudi Slovenci. Praksa, ki jo je uvajala tedanja uprava, je bila povsem zakonita in odraz politične volje.

Sedanji občinski sklep omejuje uradne objave in sporočila le na nekatere rajone, poleg tega pa obstaja utemeljen dvom, da bo obstoječi urad za jezikovne manjšine ostal v občinski palači. V njej najbrž ni ravno dobrodošel, kot se je ob božiču že dogajajo s preveč motečimi dvojezičnimi jaslami. Tako kot naj bi slovenski jezik sodil le v nekatere predele mestne periferije, tako bi nekateri tudi urad najbrž radi videli kvečjemu v stranskih prostorih občine v Ulici Garibaldi. Tudi vse to je odraz politične volje, bistveno drugačne od preteklosti.

Župan in njegov odbornik se v zagovor sklepa občinskega odbora lahko tudi sklicujeta na formalnosti in zakonitost, toda občinski ukrep pomeni odpravljanje že uveljavljene prakse, kar je iz vidika zaščitnega zakona očitno sporno. V nič pa je šla tudi županova obljuba, da občina ne bo odstopala od obsega uveljavljenih pravic.

GORICA - Sklep občinskega odbora o izvajanju zaščite

Slovenske lepake »izgnali« v predmestje

SSk napoveduje priziv - Romoli: »Sklep je zakonit«

ITALIJA - Po gonji proti Romom v Neaplju in drugod

Evropski parlament obsodil vsakršno nasilje nad Romi

RIM - Evropski parlament je včeraj odločno obsodil vsakršno gonjo proti Romom v Italiji in drugod v Evropi. Zadevo je sprejel na dnevni red zaradi na-

padov, ki so jih bile romske skupnosti deležne v zadnjih dneh v Neaplju in v drugih italijanskih krajih. Univerzitetni profesor romskega rodu Alexian Santino

Spinelli je v pogovoru za naš dnevnik dejal, da danes v Italiji lahko govorimo celo o kulturnem genocidu Romov.

Na 6. strani

GORIŠKI ŽUPAN ETTORE ROMOLI

BUMBACA

GORICA - Romolijev občinski odbor je s sklepom »izgnal« slovenska javna in uradna sporočila iz mestnega središča. Odslej jih bodo razobešali izključno v treh predmestnih četrtih in v uradu Odprto javnosti v ulici Garibaldi. SSk napoveduje priziv, Romoli trdi, da je sklep zakonit, predsednik Paritetnega odbora Brezigar pa ocenjuje, da župan ni držal besede.

Na 14. strani

Deželna SKP je ostala brez tajnika

Na 3. strani

Zeleni proti železarni Lucchini: Upoštevamo vse predpise AIA

Na 8. strani

Na Tržaškem sedem ur zastojev v prometu

Na 7. strani

Goriška sekcija SDGZ o gospodarstvu Severne Primorske

Na 15. strani

Goriški mini muzej se je pomeril z velikani

Na 16. strani

DEŽELA - Zahteva Severne lige

Več policistov na nekdanji meji?

TRST - Severna liga zahteva več policistov ne nekdanjih mejah z Avstrijo in Slovenijo. To je stališče njene deželne svetniške skupine, potem ko se je predsednik FJK Renzo Tondo (na sliki) zavzel za trdo roko proti ilegalnim prebežnikom, ni pa omenil večjega policijskega nadzora na bivših mejah. Liga je tudi mnenja, da na področju varnosti ni velikih možnosti za politični dialog z Demokrasko strank. V Vidmu pa medtem odmeva odločitev novega župana Furia Honsella, ki je skrb za varnost občanov poveril svetniku opozicije Diegu Volpe Pasiniju, voditelju gibanja "Sos Italia", ki ni ravno naklonjeno Romom in priseljencem.

Na 3. strani

BERLIN - Ko revščina v državi narašča, povišanje ni primerno

Nemški poslanci zavrnil predlog za dvig svojih plač

BERLIN - Nemški vladajoči stranki sta včeraj zavrnila predlog, po katerem bi se poslancem nemškega parlamenta v prihodnjih treh letih plače zvišale za 16,4 odstotka. Predlog je naletel na val kritik tako v vladajočih strankah kot v opoziciji, češ da zvišanje plač ni primerno v času, ko cene osnovnih življenjskih dobrin nezadržno rastejo. Osnovna plača poslancev naj bi leta 2009 znašala 7946 evrov, leta 2010 pa 8159, kar je za 1150 evrov več kot leta 2007. Zvišanje je podprla tudi kanclerka Angela Merkel (na posnetku), ki želi, da bi se plače poslancev, ki se od leta 2004 do leta 2007 niso povečale, uskladile s plačami sodnikov.

Predstavnik vladajoče Krščansko-demokratske zveze (CDU) Volker Kauder je dejal, da še naprej podpira načelo, po katerem bi morali biti člani bundestaga plačani enako kot zvezni sodniki. Peter Struck iz Socialdemokratske stranke (SPD) pa je dejal, da dvig plač ni bil mogoč "zaradi javne razprave".

Vladajoči stranki sta predlog za zvišanje poslanskih plač zavrnila dan po objavi uradne raziskave, po kateri se je številni ljudi v Nemčiji, ki živijo v revščini, povečalo, medtem ko so bogati vse bogatejši. Po podatkih raziskave 13,2 odstotka Nemcev živi v revščini, ker zaslužijo manj kot 60% povprečnega dohodka.

OGLEDALO

Politika preteče nevarnosti

ACE MERMOLJA

Povojna generacija sobiva s politiko strahu. Dvajseto stoletje je bilo prizorišče dveh svetovnih vojn, ruske revolucije in nacionalističnih eksplozij. Središče grozot je bila Evropa, japonski mesti Hirošima in Nagasaki pa sta pomenili tragično uverturo v novo obdobje, kjer ni bilo več svetovnih vojn. Konflikti so se dogajali na drugačen način in z drugimi sredstvi.

Moja generacija je del svojega življenja preživela v strahu pred atomsko apokalipso ter po radiu in nato televiziji opazovala številne krajevne vojne. Dva bloka (sovjetski in ameriški) sta bila v »hladnem« konflikto in s strahom pogojevala svetovno politiko. Razpolagala sta ne le z novim in destruktivnim orožjem, ampak tudi z novimi možnostmi sporočanja. Televizija je bila s slikami veliko neposrednejša od radia in veliko hitrejša od filmskih posnetkov.

Moj prvi bled spomin na to so bile neke zastrašujoče novice, ki so prihajale po radiu. Bila so to poročila iz vojne v Koreji. Nisem vedel, za kaj gre, kot majhnega otroka pa me je zajel čuden občutek strahu. Pozneje, ko sem dogajanja dojemal, sem in smo bili priča številnim dogodkom, ki so nas navdajali z mislijo na najhujše. Naj omenim vsaj napetost ob postavljanju sovjetskih raket na Kubi, vietnamsko vojno, vojne med Izraelom in arabskimi državami itd. Vsi smo se bali, da bi lokalne vojne in napetosti prerastle v svetovni spopad med dvema atomskima vesilama. Ta strah, ta politika strahu je na eni strani »utrjevala« totalitarne režime, na drugi pa omejevala demokracijo.

V komunističnih državah je zunanji sovražnik opravičeval uporabo trde roke nad notranjim sovražnikom. V zahodnih demokracijah je strah onemogočal nastajanje dovršenih demokracij. V ZDA je McCarthyjeva protikomunistična politika in znameniti »lov na čarovnice« za dolgo obdobje zadušil demokratične procese, svobodo tiska in celo svobodno kulturno izražanje. V Italiji je praktično lahko vladala samo ena politična opcija. V neuvrščeni Titovi Jugoslaviji je bil odločilen igralec »zunanji in notranji« sovražnik. Kako je deloval sistem strahu, vemo pripadniki manjšin, Benečani pa bolj od ostalih, saj je nad povsem nenevarnimi ljudmi bdela kapa suma, ki je opravičevala najrazličnejša represivna dejanja. Beneški Slovenci verjetno niti vedeli niso, kaj so storili hudega, da

jih zgodovina tako tepe.

Po padcu berlinskega zidu, s praktičnim zaključkom bipolarnega reda, s širjenjem svobodnih držav in demokracije, smo lahko upali, da bo konec s politiko ustrahovanja. Motili smo se. Uveljavljanje tako imenovane »druge globalizacije« nam je prineslo nove strahove. Nadaljevale so se krajevne vojne (Irak in druge), vendar je teroristični napad na ameriška Twin Towers postavil nove paradigme strahu. Predsednik Bush in neokonservativni teoretiki so svetu vsilili planetarno vojno proti terorizmu ter spopad med dobrim in zlim, med eno (dobro) in drugo (slabo) civilizacijo. Bush je označil zločinske države in sprožil vojni v Afganistanu in v Iraku. V vsakem spopadu pa se je moral Zahod opredeljevati za teroriste ali proti teroristom. V teh okvirih je lager v Guantanamo postal normalni kraj za kršenje človekovih pravic. Če je Tibet vzbudil val protestov, so mučenja domnevnih teroristov odmevala kot stranski učinek boja proti Zlu.

V teh globalnih okvirih, kjer so se ustvarili celo pogoji za verske spopade (islam mnogi enačijo s terorizmom), se podajajo po poti strahu tudi mikro stvarnosti: države, dežele, vasi. Tako je bil bistveni element Berlusconijeve zmage strah pred kriminalom in pred tujci, ki naj bi ogrožali italijanska mesta in podeželje. V zadnjih tednih so postali najnevarnejši romunski cigani, prej so bili to Albanci, črnici, muslimani itd. Cigani so zelo primerni, ker obujajo starodavne kmečke strahove, ko smo tudi Slovenci peli: »Tecimo, tecimo, cigani gredo«. Ko je Italijo preplavila vest, da je mlada ciganka hotela ugrabiti otroka, smo redirali v staro agrarno družbo, ko so starši plašili nemirne otroke, da jih bodo ugrabili cigani.

Ne zanikam kriminala, ne idealiziram novih priseljencev, ne branim ciganov, ki se preživljajo s tatvinami in nasiljem. Menim pa, da so problemi rešljivi, da so priseljenci in cigani manj nevarni od kake mafije in da je občutek strahu, ki ga prebivalci doživljajo, večji od tega, česar se moramo v resnici bati. Včerajšnjim podobne politične opcije pa nadaljujejo s preoblikovano politiko strahu, ki je nadomestila atomski strah in strah pred komunizmom. Učinki so podobni: ohranjanje oblasti, pogojevanje ljudi in redukcija demokracije.

Slike, ki niso le spomin

PRIPRAVLJA: FILIP FISCHER

Upriporjeno rokovanje

Tudi najbolj znanim zgodovinskim slikam ne bi smeli slepo verjeti. Za objektivno ni zmeraj »objektivna« oseba, pa naj bo to fotograf ali kdor stoji za njim in ga ima na plačilnem seznamu....

Proti koncu aprila 1945 so Američani in Rusi hitro napredovali proti Berlinu, vendar med zavezniškima vojskama do 25. aprila ni bilo nobenega fizičnega stika. Poročnik Albert Kotzebue, komandant izvidniško-obveščevalnega voda ameriške vojske, je 25. aprila 1945 ob 11.30 na nasprotnem bregu reke Labe zagledal ruske konjenike. Takoj se je podal z drugimi tremi vojaki s čolnom čez reko, kjer je ob 12.30 naletel na edinice Rdeče armade pod komando podpolkovnika Aleksandra Gardijeva. To je bil prvi fizični stik med vojskama.

Istega dne, vendar kasneje, sta sovjetski poročnik Aleksandar Silvaško in ameriški podporočnik William Robertson vzpostavila stik v Torgau, mestecu jugovzhodno od Berlina. Vest o tem srečanju so sporočili po radiu istočasno iz Washingtona, Londona in Moskve, kar naj bi potrjevalo, da so zavezniki pred končno zmago nad tretjim rajhom.

Fotografija »Rokovanje v Torgau«, ki je že čez 60 let simbol srečanja ameriške in ruske vojske na Labi, je pravzaprav uprizoritev. Posnetek je nastal 26. aprila 1945, dan po prvem srečanju. Fotografija ne prikazuje tistih Američanov in Rusov, ki so resnično ustvarili prvi stik na Labi. Slavo sta »pobraba« Amerikan Robertson in Rus Silvaško le zato, ker sta se srečala v mestecu, kjer so bili vojni dopisniki in fotografi. Predstavniki medijev so rade volje pomagali pri uprizoritvi zgodovinskega srečanja v propagandne namene.

PISMA UREDNIŠTVU

»Povojni čas pod drobnogledom«

Prireditelj (Libreria Editrice Goriziana) četrtega festivala o zgodovini, potekal je pred dnevi v Gorici, me je povabil, da bi se s prispevkom udeležil petkove okrogle mize z naslovom Slovenia-Venezia Giulia 1945-2008: dal confine conteso a quello scomparso? Izhodišče razprave je bila, po mojem nenavadna odločitev prirediteljev, knjiga angleških avtorjev Marcusa Ferrarja in Johna Corsellisa Slovenia 1945. Memories of Death and Survival after World War II (slovenski prevod l. 2006, izšel je v Ljubljani). Knjiga je izšla v italijanskem pre-

vodu pri založbi, ki je bila organizator festivala. Kot je že poročal Primorski dnevnik v nedeljo (18. 5. 2008), se je razprava na okrogli mizi sukala le okoli knjige, ki obravnava problem slovenskih domobrancev tik pred koncem in po koncu druge svetovne vojne. Usoda slovenskih domobrancev nima direktne zveze z Julijsko krajino, pravzaprav se problem kaže le v posredni povezavi z fojzami. To povezavo je na tiho pokazala tudi okrogla miza, ki pa se problema, o katerem naj bi predvsem govorila, ni dotaknila. Zato svojega prispevka nisem uspel predstaviti. Zamujena je bila priložnost za besedo o meji, ki je svoj sporni (conteso) in strogi izgled izpred šestih desetletij zamenjala s pred meseci

nastalim izginotjem (scomparso) in sproščenostjo. Veliko je še želja in namenov, da se tudi zaradi tržne uspešnosti, znova obuja temnejša podoba preteklosti. Navsezadnje pa je tudi vredno pomisliti tudi na podatek, da se po pred meseci ad hoc pripravljene statistiki, kar preko štirideset odstotkov Goričanov ne navdušuje nad »padcem« meje.

Branko Marušič

CELOVEC - V petek zvečer v Domu glasbe v priredbi Krščanske kulturne zveze

Večer glasbe in poezije z Bernardo Fink

Svetovno znana mezzosopranistka bo nastopila skupaj s kitaristom Janezom Gregoričem - Predstavili bodo tudi njuno zgoščenko Pokrajina pesmi - Lautlandschaft

CELOVEC - Pokrajina pesmi - Lautlandschaft ni le dvojezični naslov Večera glasbe in poezije, ki ga v petek ob 20. uri v Domu glasbe v Celovcu prireja Krščanska kulturna zveza (KKZ), je tudi naslov nove zgoščenke, ki bo ob tej priložnosti predstavljena širši slovenski kulturni javnosti. Glavna izvajalca večera in zgoščenke sta svetovno znana mezzosopranistka Bernarda Fink in kitarist Janez Gregorič. Zgoščenska je niz

uglasbitev slovenske poezije od pesmi Strunam Franceta Prešerna in koroške lirike 20. stoletja vse tja do koroško-slovenske narodne pesmi. Zgoščenska je bila lani poleti posneta v Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Kot je na predstavitvi zgoščenke in programa petkovega Večera glasbe in poezije poudaril tajnik KKZ Andrej Lampichler, gre pri sedaj uresničeni projektu za nadaljevanje poti v čudoviti svet glasbe oz. ponudbe KKZ na področju klasične glasbe. Spomnil je, da sta se leta 2000 Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza (SPZ) s skupno prireditvijo spomnili 200-letnice rojstva največjega slovenskega pesnika

Franceta Prešerna. Za jubilej je Janez Gregorič uglasbil nekaj pesmi Franceta Prešerna, pa tudi besedila domačih koroških avtorjev Fabjana Hafnerja, Martina Kuchlinga in Maje Haderlap. Te kompozicije za glas in kitaro sta mezzosopranistka Bernarda Fink in kitarist Janez Gregorič izvajala v sklopu Prešernovih spominskih praznovanj. K obstoječim kompozicijam, tako Janez Gregorič na tiskovni konferenci, je dodal še nekaj novih na besedila Milke Hartman in Gustava Januša ter nekaj novih priredb narodnih pesmi. Nova zgoščenska tako vsebuje skupaj 16 naslovov.

Petkov Večer glasbe in poezije poleg glasbeno-instrumentalnega nastopa Bernarda Fink in Janeza Gregoriča sooblikujeta še Magdalene Kropiunig in Aleksandra Tolmajer z recitacijami. Bernarda Fink pa je projekt Pokrajina pesmi, vključno s svojim petkovim nastopom, poklonila literarnemu in glasbenemu ustvarjanju med Koroškimi Slovenci in se odpovedala umetniškemu honorarju. (I.L.)

Svetovno znana mezzosopranistka Bernarda Fink bo v petek pela v Domu glasbe v Celovcu, spremljal pa jo bo kitarist Janez Gregorič

DEŽELNI SVET - Vprašanje javne varnosti

Liga: Več policistov na nekdanjih mejah s Slovenijo in Avstrijo

Danes v skupščini razprava o programu nove deželne vlade

TRST - Vprašanje varnosti je v teh dneh v središču pozornosti tudi na deželni ravni. Predsednik Dežele Renzo Tondo se je v svojem programu zavzel za politiko trde roke do priseljencev, ki zagrešijo kazniva dejanja in tudi napovedal, da bo nova vlada FJK zelo stroga do nezakonitih prebežnikov. Gre za izrazito politično stališče, saj je za to področje pristojna državna in ne deželna uprava.

Vodja svetnikov Demokratske stranke Gianfranco Moretton je ponudil roko Tondonu in desni sredini ter izkazal pripravljenost za sodelovanje pri teh vprašanjih. Pod pogojem, da se kot izhodišče vzame sporazum, ki sta ga glede javne varnosti sklenila tedanji predsednik FJK Riccardo Illy in notranji minister levosredinske vlade Giuliano Amato. Ta dogovor se zavzema za zelo tesno sodelovanje med varnostnimi organi, Deželo in občinami.

Bossijeva stranka pa tega sporazuma ne priznava. Svetniška skupina Severne lige načelno sicer ne odklanja sodelovanja z levosredinsko opozicijo, ne priznava pa dogovora Prodi-Illy, ki ga omenja Moretton. »Prodijeva vlada ni v bistvu naredila ničesar za varnost državljanov, zato je treba sedaj počakati na prve sklepe nove Berlusconijeve vlade, ki bo v prihodnjih dneh ukrepala na predlog notranjega ministra Roberta Maronija,« pravijo ligaši.

Nobenega sklicevanja torej na preteklost in na Illyja ali Prodija. Dežela bi morala po mnenju Severne lige zahtevati od države poostreni policijski nadzor na nekdanjih državnih mejah z Avstrijo in Slovenijo. Občine bi morale po ulicah in trgih postaviti nadzorne kamere in tudi poskrbeti za neke vrste civilne prostovoljce v boju proti prestopništvu in kriminalu. Liga tudi pravi, da bo treba vse te probleme najprej reševati v sklopu deželne večine in šele nato iskati dialog z opozicijo, če bo slednja vanj privolila.

Deželni svet bo medtem danes ocenil programska stališča predsednika Tonda in mu na koncu odobril zaupnico, ki zaradi razmerja sil v skupščini ni pod vprašajem. Pred tem bo svet sprejel odstop Riccarda Illyja in Carla Monaia. Bivši predsednik Dežele se je pismeno odpovedal mandatu, Monai, ki je bil izvoljen tudi v poslansko zbornico, pa je izbral parlamentarni mandat v Rimu.

Vodje deželnih svetniških skupin so se sporazumeli tudi o poteku današnje seje deželnega parlamenta

FURLANIJA - Nepričakovana izbira Furia Honsella

Za varnost »jastreb« Volpe Pasini Levica kritična do župana Vidma

VIDEM - Diego Volpe Pasini bo v sklopu nove videmske občinske uprave skrbel za varnost občanov. Volpe Pasini je ustanovitelj in voditelj desno usmerjenega gibanja »Sos Italia«, ki zagovarja zelo ostru stališča do tujcev in zlasti do Romov. Marsikdo je ta stališča označil za skrajno nestrpna in rasistična, zato ne manjka kritik na račun župana Fulvia Honsella, ki se je nepričakovano odločil za to potezo.

»Volpe Pasini seveda ne bo nadomestil policijskih sil, temveč se bo boril proti razpečevalcem mamil in izkoriščanju prostitucije. Videm je varno mesto, občane pa je vseeno strah,« pravi župan. Volpe Pasini bo prisluhnil občanom in bo njihove zahteve in pričakovanja iznesel županu in občinskemu odboru. Skupaj s Honsellom si bo prizadeval za »bonifikacijo« področja okrog videmskega pokopališča Paderno, ki je v zadnjih letih postalo pribežališče nezakonitih priseljencev in neke vrste

»prosta cona« za kazniva dejanja, zlasti za razpečevanje drog.

Mavrična levica, ki je sestavni del Honsellove levosredinske uprave, nikakor ne soglaša z imenovanjem Volpeja Pasinija, ki je v drugem volilnem krogu podprl kandidata Demokratske stranke, v prvem krogu pa se je sam potegoval za župansko mesto. »Zelo slab začetek za novo mestno upravo,« komentirajo županovo potezo v Stranki komunistične preno-ve. Začuden so tudi v desni sredini, ki izpostavlja, kako je desničarski ve-

ljak pravzaprav čez noč postal član levo usmerjene koalicije.

Oglasil se je tudi sam Volpe Pasini. »Delo varnostnih organov je zelo dragoceno, policisti pa v glavnem posežejo, ko je bilo kaznivo dejanje že izvršeno. Ljudi je strah in Občina jim mora stati ob strani, tudi zato, ker je strah marsikje neupravičen, saj je Videm razmeroma varno mesto. Volpe Pasini pravi, da nima nič proti Romom, ki pa se morajo vključiti v italijansko družbo in spoštovati državne zakone.

VIDEMSKI ŽUPAN
FURIO HONSELLDIEGO VOLPE
PASINI

CELOVEC - Obisk tržaškega pisatelja pri koroških Slovencih

Boris Pahor gost manjšine

Med drugim je spregovoril v slovenskem programu ORF, v knjigarni Haček pa se je z n jim pogovarjala dramaturginja Maja Haderlap

Boris Pahor s poslovodjo Slovenske prosvetne zveze (SPZ) Jankom Mallejem (levo) in s kulturnim urednikom slovenskega sporeda ORF Horstom Ogrisom

IVAN LUKAN

CELOVEC - Boris Pahor, nestor sodobne slovenske literature, ki še vedno ustvarja in v svojem opusu gleda nazaj na skoraj celo 20. stoletje, ki njemu ni bilo vedno naklonjeno, je v letošnjem letu dočkal izredno popularnost v Italiji, kjer mu do najnovejšega prevoda Nekropole niso posvečali prevelike pozornosti. Njegova gostovanja, predavanja in nastopi v najrazličnejših krajih v Italiji si praktično sledijo iz dneva v dan, včeraj pa je našel čas tudi za obisk pri rojakih na avstrijskem Koroškem, kjer je bil gost več manjšinskih ustanov koroških Slovencev.

Med drugim je v živo spregovoril v slovenskem radijskem sporedu Avstrijske radiotelevizije (ORF), v slovenski knjigarni Haček v Celovcu pa je izvajanjem uglednega pisatelja iz Trsta sledila velika množica zainteresiranih koroških Slovencev. Razgovor s Pahorjem v Hačku je vodila dramaturginja na celovškem mestnem gledališču Maja Haderlap. (I.L.)

POLITIKA

SKP brez tajnika

GIULIO LAURI NI VEČ TAJNIK SKP

KROMA

TRST - Giulio Lauri ni več deželni tajnik Stranke komunistične preno-ve. Lauri je dobil nezaupnico strankinega deželnega sveta. SKP bo sedaj do kongresa vodil šestčlanski odbor v sestavi Marina Coccolo, Pio De Angelis, Carmelo Seracusa, Michele Negro, Sara Roccutto in Stefano Verzegnassi.

Odstavitev deželnega tajnika je posledica aprilskih volitev in obnem nejasnih notranjih razmer v SKP, ki so nastale po porazu Mavrične levice. Dosedanji tajnik je pristaš predsednika Dežele Apulije Nichija Vendole, nezaupnica pa je sad zavezništva med komponento bivšega ministra Paola Ferrera in t.i. strujo Ernesto. Slednja je prva formalno zahtevala tajnikovo odstop, za odobritev nezaupnice pa je bila odločilna politična teža deželnih svetnikov Roberta Antonaza in Igorja Kocijančiča. Oba pripadata Ferrerovi struji.

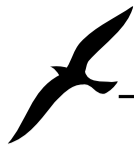
Vendola in Lauri menita, da bi se morala SKP ne samo radikalno prenoviti, temveč se tudi takoj vključiti v proces oblikovanja nove italijanske levice. Ferrero, Kocijančič in Antonaz so sicer tudi pristaši združene levice, pred tem pa bi se morala po njihovem mnenju Komunistična prenova samostojno utrditi. To je Kocijančič trdil že med nedavno volilno kampanjo, ko je javno kritiziral proces oblikovanja Mavrične levice, češ da ga vodijo na vrhu, članstvo pa pri tem ni dovolj soudeleženo.

Vendola in Ferrero se bosta na državnem kongresu borila za tajniško mesto. Predsednik Apulije bo vsekakor leta 2010 spet kandidiral za to mesto, ne glede na to če bo ali ne hkrati tudi državni tajnik Komunistične preno-ve. Skratka gre za bitko za oblast v stranki in obnem tudi ostro so-očenje dveh precej različnih vizij prihodnosti levice, ki je aprila ostala brez predstavnikov v poslanski zbornici in v senatu. Za Palačo Madama bi morala Mavrična levica prestopiti volilni prag osem odstotkov, za poslansko zbornico pa bi zadostovali že štirje odstotki, ki pa jih združena levica ni dobila.

Potres v deželni stranki ima, kot rečeno, posledice tudi na državni ravni. Francesco Forgione, glasnik Vendole, je prepričan, da je v Furlaniji-Julijski krajini prevladala izrazita oblastniška logika, s katero hočejo nekateri zastopati pomemben del Komunistične preno-ve. »Lauri ni bil dobil nezaupnice zaradi svoje politične usmeritve, temveč le zato, ker se ni hotel podrediti komponenti Grassija, Ferrera in Mantovanija,« trdi Forgione.

Lauri je pred nezaupnico skušal prepričati svoje kritike za skupno vodenje stranke do bližnjega kongresa, njegov poskus pa je spodletel. Kocijančič, Antonaz in ostali so bili mnenja, da je notranje razčiščenje nujno in da so-očena ne more več voditi deželni tajnik.

BRUSELJ - Odgovor evropskega komisarja za širitev Borutu Pahorju

Olli Rehn se ni želel izreči o sporni hrvaški prodaji zemljišč

Komisija pa še naprej spodbuja Hrvaško in njene sosede pri iskanju rešitev za odprta vprašanja

BRUSELJ - Evropska komisija je odgovorila evropskemu poslancu Borutu Pahorju na njegovo vprašanje glede sporne prodaje slovenskih parcel na levem bregu Dragonje s strani hrvaških oblasti. Kot mu je odgovoril komisar za širitev Olli Rehn, se komisija glede tega vprašanja ne more izreči, kljub temu pa vzpodbuja h dobrososedskemu odnosu med državama.

Pahor je poslansko vprašanje Evropski komisiji v zvezi s sporno prodajo zemljišč na južnem bregu Dragonje naslovil 18. marca, pri tem pa izpostavil predvsem, da je šlo za enostransko potezo Hrvaške, ki naj bi prejudicirala določitev meje na kopnem in morju, čeprav sta se državi obvezali, da do sporazuma o meji ne bosta izvajali tovrstnih potez. Slovenski evropski poslanec je Bruselj tudi vprašal, "ali in kako bo komisija Hrvaško opozorila na nesprejemljivost takšnega ravnanja, ki je v nasprotju s sporazumom obeh vlad o izogibanju incidentov in evropsko prakso reševanja spornih vprašanj".

Kot je včeraj sporočil Pahor, pa mu

je evropski komisar za širitev Rehn odgovoril, da se komisija "ne more izreči glede vprašanja, ali bi lahko bila navedena dejanja na mejnem območju v nasprotju z veljavnimi dvostranskimi sporazumi med Slovenijo in Hrvaško". "Kljub temu komisija nenehno spodbuja Hrvaško in njene sosede pri iskanju končnih rešitev

Evropski komisar Olli Rehn (desno) se v odgovoru na vprašanje Boruta Pahorja (levo) o sporni hrvaški prodaji zemljišč ob Dragonji ni želel izreči

za vsa odprta dvostranska vprašanja v duhu dobrih sosedskih odnosov," je zapisal Rehn.

Komisar je sicer podobno kot Pahor pozdravil odločitev hrvaškega parlamenta, da Hrvaška ne bo izvajala nobene vidika zaščitne ekološko-ribolovne cone (ERC) za države članice EU, dokler

ne bo sprejet skupni sporazum v duhu EU. "Komisija upa, da bo ta odločitev pripomogla k boljšim dvostranskim odnosom med Slovenijo in Hrvaško, tako da bo mogoče doseči napredek pri reševanju odprtih dvostranskih vprašanj, zlasti glede meje," je v odgovoru Pahorju še zapisal Rehn. (STA)

Na Dnevu Evrope v Pragi tudi lipicanci, kraški pršut in vina

PRAGA - V Pragi je 9. maja 2008, pod sloganom »Skupaj v različnosti« potekal Dan Evrope. Zanimiv glasbeni festival z osrednjim dogajanjem v starem mestnem jedru Prage sta pripravila Predstavništvo Evropske komisije in Veleposlaništvo Republike Slovenije v Pragi. Na dogodku se je v okviru predsedovanja Evropski Uniji, poleg Evropske Komisije, še posebej predstavljala Slovenija z nastopom štirivprege konj lipicanske pasme iz Kobilarne Lipica ter degustacijo kraškega pršuta in vin. Osrednje dogajanje prireditve so popestrile glasbene skupine iz različnih držav članic. Celodnevni dogodek pod sloganom »Skupaj v različnosti« je v Pragi potekal v sklopu prireditve, posvečenih medkulturnemu dialogu v letu 2008.

V Postojni zaradi preprodaje orožja prijeli devet ljudi

POSTOJNA - V Postojni so končali preiskavo, v kateri so zaradi prepovedane trgovine z orožjem prijeli devet ljudi in zasegli več kosov orožja v vrednosti 5000 evrov, so včeraj sporočili s Policijske uprave (PU) Postojna. V policijski akciji je sodelovalo 110 kriminalistov in policistov iz Kopra, Postojne, Ljubljane in Nova mesta, ki so prišli na sled 48-letniku iz okolice Pivke. Ta je orožje nabavljal v več krajih po Sloveniji. V sedmih hišnih preiskavah so zasegli devet kosov orožja, večinoma jugoslovanske proizvodnje, ki je bilo v uporabi nekdanje jugoslovanske armade. Kriminalisti so na Okrožno državno tožilstvo v Kopru podali kazensko ovadbo zoper devet oseb.

Slovenija je sicer zaradi svojega položaja na razpotju tihotapskih poti, po katerih z Balkana v Zahodno Evropo tihotapijo ljudi, droge in orožje, ki je večinoma namenjeno organiziranemu kriminalu. Veliko orožja odkrijejo kriminalisti kar pri pregledu avtobusov na rednih linijah iz držav nekdanje skupne države. Ugotovljajo tudi, da je nezakonitega trgovanja z orožjem v Sloveniji vedno več. Tako je bilo v zadnjih štirih mesecih že 70 kaznivih dejanj prepovedanega trgovanja z orožjem, lani v istem obdobju pa 50. Lani je bilo na tem področju 84 prekrškov, letos pa že 244, še dodajajo na PU Postojna. (STA)

OBISK - V okviru vrha EU - ZDA

George Bush junija na obisku v Sloveniji

WASHINGTON - Ameriški predsednik George Bush (na posnetku zgoraj) bo junija obiskal Slovenijo, kjer se bo udeležil vrhunkega srečanja Evropske unije in ZDA, je včeraj potrdila Bela hiša. V Sloveniji se bo Bush ustavil v okviru turneje po Evropi, ki ga bo med 9. in 16. junijem popeljala še v Nemčijo, Italijo, Vatikan, Francijo in Veliko Britanijo.

Turneja je po navedbah Bele hiše namenjena krepitevi partnerstva med ZDA in državami EU, z njo pa naj bi tudi obeležili 60. obletnico Marshallovega načrta, s katerim so

ZDA pomagale Evropi pri obnovi po drugi svetovni vojni. "Predsednik in njegova soproga bosta potovala po Evropi z namenom krepiteve čezatlantskih vezi in proslavitve trajnih in prijateljskih odnosov med narodoma, ki temeljijo na skupnih demokratičnih vrednotah," je v sporočilu za javnost izpostavila Bela hiša.

Slovensko predsedstvo Evropske unije je v ponedeljek potrdilo, da bo vrh EU in ZDA 10. junija na Brdu pri Kranju. Za Busha bo to že drugi obisk Brda, saj se je tam leta 2001 prvič sestal z ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom. (STA)

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu

Predstava Improvizacija kot parodija na Evrovizijo

LJUBLJANA - Kolektiv Narobov bo v času evrovizijske mrzlice že sedmo leto zapored prikazal svoj pogled na ta televizijski spektakel. Improvizacija, parodija na Evrovizijo, bo danes zvečer ob 20.30 zaradi velikega zanimanja občinstva namesto v dvorani KUD France Prešeren uprizoril v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma.

Gledališko-glasbeni dogodek je zasnovan kot parada pompoznosti in kiča, v kateri se stilsko različne glasbene zasedbe potegujejo za naslov zmagovalne pesmi Improvizacije 2008. Ker gre v osnovi za improvizacijski šov, sta besedilo posamezne pesmi ter glasba prepuščena trenutnemu navdihu in improvizacijski virtuoznosti igralcev in glasbenikov. Naslove tekmovalnih popevk določi občinstvo, ki prek televotinga izbere tudi zmagovalni nastop.

Parodijo na izbor evrovizijske popevke bosta pod umetniškim vodstvom Maje Dekleva povezovala To-

maž Lapajne in Maja Poljanec, so sporočili iz KUD France Prešeren.

Nastopili bodo Ana Hočevar, Ana Marija Mitić, Alenka Marinič, Juš Milčinski, Boštjan Gorenc - Pižama, Antonio Vulpio, Igor Bračić, Sonja Vilč, Gregor Modjer, Mojca Weber, Silvana Žorž in Nejc Simšič. Za gib sta poskrbela Gregor Kamnikar in Igor Sviderski, glasbo bodo izvajali Gal in Galeristi, kostumografijo podpisuje Mario Dragojević, scenografijo Tomaž Lapajne, avtorica videa je Maja Smrekar.

Kolektiv Narobov velja za eno najbolj prodornih mladih skupin na področju uprizoritvenih umetnosti v Sloveniji. V štirih letih delovanja so ustvarili številne odmevne projekte, od uličnih intervencij, gledaliških dogodkov, radijskih posegov do interaktivnih predstav. Narobovci so predani raziskovanju in ustvarjanju žive umetnosti, pomembna stebra njihovega delovanja pa sta improvizacija in kolektivno delo. (STA)

KOBILARNA - Iz avstrijske kobilarne prišla kobila rodu Ivanka Famosa

Pred dnevi v Lipico dobili še zadnji manjkajoči rod kobil

LIPICA - Pred dnevi so v Kobilarno Lipica (KL) iz avstrijske državne kobilarne Piber dobili petletno kobilo Navarra. Gre za predstavnico klasičnega rodu kobil Ivanka Famosa, ki je v kobilarni dosedaj manjkala. Ker je breja, bodo na začetku prihodnjega leta dobili še prvi njen naraščaj. »Ivanka Famosa je eden klasičnih rodov kobil, ki so nastali v Lipici,« je povedal strokovni vodja slovenske državne kobilarne Marko Marc. »Je pa to zadnji rod, ki se po drugi svetovni vojni na Kras še ni vrnil.«

Po drugi svetovni vojni je polovico konj lipiške črede pripadlo Avstriji, del pa so ob umiku odpeljali Italijani. Čreda se v Lipico od takrat ni več vrnila, zato so v preteklih letih v Lipici vložili veliko truda, da so dobili zastopnike vseh klasičnih rodov. Zadnja predstavica je na Kras prišla iz avstrijske kobilarne Piber, s katero že več let izmenjujejo plemenski material. »Kobila Navarra je breja z žrebcom Siglavy Serena iz Pibra, na-

V Lipico je prišla Navarra 71 iz rodu Ivanka Famosa

raščaj pa pričakujemo konec januarja prihodnje leto.« V zameno so Piberu podarili mlado brejo kobilo Monteaura, ki bo okrepila rod Spadiglia.

Plemensko jedro lipicancev sestavlja šestnajst klasičnih rodov kobil in šest originalnih linij žrebcev. To so po ženski strani Sardinia, Spad-

iglia, Argentina, Afrika, Almerina, Presciana, Engalnderia, Europa, Stornella, Famosa, Deflorata, Gidrana, Djebrin, Mercurio, Theodorosta in Rebeca, po moški pa Pluto, Conversano, Napolitano, Favory, Maestoso in Siglavy.

Irena Cunja

EVROPSKI PARLAMENT - Ravnanje z Romi v Italiji predmet obravnave na izredni seji v Strasbourgu

Rome je treba vključiti v družbo, tako v Italiji kot drugod po Evropi

Komisar Špidla: Evropska zgodovina kaže, da rasizem, diskriminacija in nestrpnost slejkoprej vodijo v katastrofo

STRASBOURG - Evropski poslanci so na pobudo Evropske socialistične stranke (PES) včeraj razpravljali o problematiki ravnanja z Romi v Italiji, od koder v zadnjem času poročajo o številnih primerih preganjanja te manjšine in napadov nanjo. Več poslancev je v burni razpravi pozvalo k vključenosti Romov v družbo tako v Italiji kot v EU in spomnilo, da gre za državljane unije.

Pozivom k vključitvi Romov v družbo se je v razpravi v Evropskem parlamentu v Strasbourgu pridružil tudi evropski komisar za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti Vladimir Špidla. Poudaril je, da Evropska komisija ostro obsoja vsakršno nasilje nad Romi, ob tem pa opozoril, da se rasistični dogodki, ki jih spodbujajo tudi mediji, dogajajo v več članicah unije, ne le v Italiji. Pozval je k boju proti rasizmu in ksenofobiji in se zavzel za preiskavo napadov.

"Evropska zgodovina kaže, da rasizem, diskriminacija in nestrpnost slejkoprej vodijo v katastrofo," je dejal Špidla in dodal, da nam je zgodovina dala lekcijo, da je treba človekove pravice povsod spoštovati. "Preseči moramo evropsko zgodovino in vzeti pod okrilje vsakogar ter spodbujati demokracijo in spoštovanje vseh, ne glede na njihovo poreklo in vero," je bil odločen komisar. Po njegovih besedah se je tudi treba boriti proti revščini in socialni izključenosti posameznih skupin, kot so Romi, ki te ljudi potiska na rob družbe.

Kot je še dejal komisar, "nas nedavni dogodki v Italiji opominjajo, da moramo ukrepati". "Rome je treba zaščititi, dati jim moramo občutek, da na vprašanja, s katerimi se soočajo, obstaja odgovor," je menil Špidla in poudaril, da komisija trenutno preučuje sredstva, ki bi pospešila vključevanje manjšin v družbo.

Da Evropa potrebuje pravo integracijo Romov, se je strinjala večina poslancev v razpravi. Številni, med njimi nemški poslanec Martin Schultz, sicer načelnik PES, so poudarili, da ne gre samo za italijanski problem, temveč za problem, ki se dogaja tudi v Italiji, vendar pa se s podobnimi primeri soočajo tudi druge članice. Romunski poslanec Adrian Severin (PES) pa je dejal, da gre za vseevropski problem, ki ga lahko rešimo in ga je treba rešiti. "Če ne bomo pogasili plamenov v Neaplju, bo zagorelo po vsej Evropi," je posvaril.

V razpravi je nastopilo tudi veliko italijanskih poslancev. Nekateri med njimi so opozorili, da ne bi smeli s prstom kazati le na italijansko vladno, saj se podobno dogaja tudi drugje po Evropi.

V največji politični skupini v Evropskem parlamentu, Evropski ljudski stranki, so se zavzeli za vzpostavitev minimalnih standardov med državami članicami, kako reševati problematiko Romov. Več poslancev, med njimi Italijanka Monica Frassoni (Zeleni/EFA), je medtem poudarilo, da je treba najti način, da se razmere za Rome v Italiji ne bodo še poslabšale.

Številni so se tudi strinjali, da Romi ne bi smeli biti grešni kozli za vse, kar je v Italiji narobe. Poslanica iz Madžarske Viktorija Mohacsi (ALDE), ki si je pred dnevi ogledala, kako živijo Romi v Neaplju, pa je vladni v Rimu očitala, da želi s tem, da na Rome zvali krivdo za vse, preusmeriti pozornost z drugih problemov v državi. (STA)

Odsek Evropskega parlamenta

ROMI - Pogovor z docentom Alexianom Santinom Spinellijem

»Krivda posameznika blati celotno skupnost«

LANCIANO - »Danes smo pričla kulturnemu genocidu Romov, ki ga v tišini podpira skorajda celotna italijanska civilna družba.« Tako je včeraj za naš dnevnik gonjo proti Romom v državi s kančkom razočaranja in otožnosti komentiral glasbenik, predvsem pa docent romskega jezika in kulture na univerzah v Trstu, Chietiju in Turinu, 44-letni Alexian Santino Spinelli. Profesor romskega rodu je doma iz Abrucov in je prvi univerzitetni predavatelj romske kulture v Evropi. Diplomiral je iz tujih jezikov in iz muzikologije, danes pa ga mnogi poznajo predvsem kot kantavtorja skupine Alexian group, ki širi romsko glasbeno bogastvo daleč po svetu.

Po nedavnem dogodku v Neaplju, ko naj bi mlada Romka vdrla v stanovanje in skušala ugrabiti spečega otroka, so se po državi vnele srdite polemike in pričel se je grozljiv lov na Roma z lučanjem molotkov in sežiganjem naselij.

Danes je tako, da krivda posameznika blati celotno skupnost. Pred-

Alexian Santino Spinelli KROMA

sodki in negativni stereotipi, ki vodijo k pravi rasni diskriminaciji, so žal globoko zakoreninjeni v italijanski družbi. K temu pa prav gotovo ne pomaga doprinos sredstev javnega obveščanja, ki s svojim omejenim poročanjem dodatno spodbujajo nestrpnost, saj smo Romi omenjeni le takrat, ko gre za kako krajo ali podlo dejanje.

Uporabljajo se žal še vedno različni parametri ...

Romi smo t.i. grešni kozel, ki ga je družba povsem izropala vsakršnega človeškega atributa. Pomislite samo, da je po zakonu lučanje molotkov kaznivo dejanje; prepričan sem, da če bi to storil Rom, bi ga že linčali, medtem ko - kar je meni znano - še noben sodnik ne obravnava tega, kar se danes dogaja v Neaplju.

Danes (včeraj op.pis.) je bilo italijansko ravnanje z Romi celo predmet obravnave na zasedanju Evropskega parlamenta, kar pomeni, da gre za problem, ki se postavlja tudi v drugih evropskih državah.

V ostalih državah se Romom godi veliko bolje in zaščiteni so s pravnimi normami. V Italiji doživljajo nekateri Romi dejansko »segregacijo v taboriščih«. V državah bivše Jugoslavije in v Romuniji so Romi živeli vedno v hišah, sicer res revnih, streho nad glavo pa so vselej imeli. V Italijo so se selili z željo po boljšem življenju, tukajšnje razmere pa so jih prisilile v nomadsko tavanje in prosjačenje v predmestjih. K temu pa so veliko pripomogle tudi špekulacije

združenj, ki »skrbijo« za Rome, v resnici pa se z njimi predvsem okoriščajo in obravnavajo omejevalno in paternalistično, kot da bi bili socialni problem. To njihovo početje imenujem »ciganopoli«, saj z Romi počnejo, kar želijo, ne zanima jih, da bi spodbudili javno skupnost: zapirajo jih v naselja, getizirajo in povsem prezirajo njihove intelektualne sposobnosti.

Kako bi bilo po vašem mnenju treba ukrepati?

V prvi vrsti je potrebna pozitivna, prava in celostna informacija. Sedanja je namreč enosmerna in javno mnenje se napaja v umazanih vodah. Taka enostranskost ne dopušča soočanja z bogato kulturo, literaturo in umetnostjo našega ljudstva, ki so bile prevečkrat zasene in o katerih se raje ne poroča. Romska glasba pa le ni ostala neopazna, saj so mnogi svetovni velikani segli po njej, od Liszta, Brahmsa in Debussyja vse do sodobnejšega glasbenika Gorana Bregovića.

Mislite, da je strpnost ogrožena?

Najprej so prišli po Cigane in sem bil vesel, saj so tu pa tam kaj ukradli.

Potem so prišli po Jude in sem molčal, saj jih nisem maral.

Nato so prišli po homoseksualce in mi je odleglo, saj so mi bili nadležni.

Nato so prišli po komuniste in nisem nič rekel, ker nisem bil komunist.

Nekega dne so prišli pome in ni bilo več nikogar, ki bi protestiral. Bertolt Brecht

Mislím, da je za to krivo medijsko bombardiranje, ki posplošuje in zamolči svetle izjeme. Za svoje ljudstvo si želim dostojanstva, zato Italijo pozivam, naj preneha s kršitvami osnovnih človekovih pravic. Stanje je vse bolj zaskrbljujoče: Italija namreč tepta našo svobodo in ne dopušča enakih možnosti, kaj šele dostop so javnih storitev, šole, doma in dela. Romi živimo v Italiji že stoletja, večini (80%) smo povsem integrirani v italijansko družbo in ne povzročamo nobenih preglavic.

Sara Sternad

Unicef opozarja vlado na tuje otroke in Rome

RIM - Italijanski Unicef je včeraj od nove vlade premiera Silvia Berlusconija zahteval, naj otrokom, zlasti romskim, posveti posebno pozornost. Unicef pred sprejetjem t.i. varnostnega paketa opozarja, da varnost ni omejena zgolj na »javno varnost«, temveč pomeni tudi »socialno varnost«.

Unicef meni, da bi morali vladni ukrepi o varnosti zagotavljati tudi pravico do izobraževanja, zdravstvene oskrbe in dostopa do socialnih storitev. Unicef je ob tem spomnil, da konvencija o otrokovih pravicah Italijo obvezuje k »spoštovanju načel nediskriminacije in višjih interesov otrok in mladostnikov«. Sklad ZN za otroke od vlade tudi zahteva, naj v prihodnjem državnem načrtu za otroke posebno pozornost posveti tujim otrokom in mladostnikom. Unicef glede romskih otrok poudarja nujnost združitev družin in skupnosti, ki jim pripadajo mladostniki, v procesu socialne integracije.

Italijanski univerzitetni profesorji najstarejši v Evropi

RIM - Italijanski univerzitetni profesorji so najstarejši v Evropi, je pokazala raziskava italijanskega ministrstva. Povprečna starost raziskovalcev in izrednih profesorjev na italijanskih univerzah je namreč 51 let, rednih profesorjev pa celo čez 60 let.

Mladih je med zaposlenimi na italijanskih univerzah izredno malo. Samo 1,7 odstotka je namreč mlajših od 40 let, 19 odstotkov jih ima manj kot 50 let. Med raziskovalci sta samo dva od stotih mlajša od 30 let, med stotimi docenti pa jih je kar osem starejših od 70 let. V Franciji je medtem povprečna starost univerzitetnih profesorjev 45 let, v Španiji 44, v Nemčiji in na Portugalskem pa 42 let. Najmlajši predavajo v Turčiji, kjer so profesorji povprečno stari 38 let.

Raziskava je poleg tega pokazala, da so samo štirje odstotki italijanskih docentov mlajši od 34 let. V Franciji je ta delež 21-odstoten, v Nemčiji 32-odstoten, na Finskem 28-odstoten, v Veliki Britaniji pa 27-odstoten.

Država, ki daje največ možnosti mladim predavateljem, pa je Turčija, kjer je kar 41 odstotkov docentov mlajših od 34 let.

GOSPODARSTVO - Statistika Industrijska proizvodnja v teku zadnjega leta padla kar za -4,3 odst.

RIM - Promet italijanske industrije se je marca znižal za 4,3 odstotka v primerjavi z lanskim marcem. To je največje nazadovanje od januarja 2004, ko se je promet v industrijskem sektorju zmanjšal za 6,1 odstotka.

Podatke je sporočil italijanski statistični zavod Istat. Na državni ravni se je promet industrijskih podjetij znižal za 2,9 odstotka, na mednarodni pa kar za 7,3 odstotka. Podobno so se znižala tudi naročila, in sicer za 3,7 odstotka v primerjavi z marcem lani.

Velik udarec je zabeležil predvsem avtomobilski sektor. Promet avtomobilskih družb se je znižal kar za 26,1 odstotka. Padec je bil višji na vsedravnih ravni (minus 31,2 odstotka), medtem ko je na mednarodni znašal minus 18,2 odstotka. Naročila novih avtomobilov pa so se znižala za 7 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani. Na dr-

žavni ravni je bil padec večji (minus 14 odstotkov), medtem ko se je število naročil na mednarodni ravni povečalo za 4,5 odstotka.

Zavod Istat je ob izdaji svojih podatkov vsekakor opozoril, da gre padec mogoče pripisati manjšemu številu delovnih dni zaradi velikonočnih praznikov. V letošnjem marcu je bilo 20 delovnih dni, lani pa 22.

Italijanski svet dela je tudi včeraj zabeležil tragični dogodek: smrtno nesrečo pri delu. V Cremoni v podjetju jeklenih proizvodov Marcegaglia, grupe nove predsednice italijanske Zveze industrijcev Confindustria Emme Marcegaglia, je umrl 32-letni delavec. Moškega je do smrti zmečkal tovor težkih jeklenih cevi, ki je iz neznanih razlogov zgrmel s podstavka na delavca. Nesrečni Mario Di Girolamo, po rodu iz Cefaluja, zapušča ženo in dva otroke.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.it

Primorski
dnevnik

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - Pogovor s predsednikom upravnega odbora

Boris Kuret: »Preživetje gledališča je zapisano v zakonu«

»Alarm v italijanskem tisku o krizi gledališča je popolnoma izven realnosti«

Predsednik Kuret, ali je Slovensko stalno gledališče v hudi finančni krizi?

»Ne! Gledališče absolutno ni v finančni krizi. To sem skušal tudi prejšnji teden pojasniti. Alarm, objavljen v tržaškem italijanskem dnevniku, je popolnoma izven realnosti.«

Borisa Kureta, predsednika upravnega odbora Slovenskega stalnega gledališča tisti »časopisni alarm« še vedno žuli. Tržaški italijanski dnevnik je pretekli teden posvetil dva članka domnevni krizi slovenskega teatra. Zapisal je, da naj bi obračun 2007 izkazoval kakih 400 tisoč evrov izgube, prav toliko pa naj bi znašala domnevna luknja v letošnjem poslovnem letu. Ob tem se je - povsem neobičajno - obregnil tudi ob »povečanje plač« upravnemu direktorju Tomažu Banu in umetniškemu vodji Marku Sosiču (prvemu od 79 tisoč evrov na 108 tisoč evrov; drugemu od 53 tisoč na 85 tisoč evrov). Predsednik Kuret je v drugem članku pojasnil, da ne gre za plače, temveč za strošek vodstvenega osebja, povisek pa je bil - glede na njuno zadolžitev in opravljeno delo - ne le nujen, temveč že zapoznel.

Predsednik Kuret, če je »časopisni alarm« popolnoma izven realnosti, kakšna je realnost Slovenskega stalnega gledališča?

»Položaj gledališča je finančno popolnoma uravnovešen. V tem trenutku nimamo nobenega problema z denarjem. Za dve tretjini tega leta je likvidnost zagotovljena. Denar bo zmanjkal le, če krajevne uprave ne bodo storile tega, kar jim zakon veleva.«

To je?

»Če ne bodo financirale gledališča. Naše gledališče spada med italijanska stalna gledališča. Do teh gledališč pa imajo krajevne uprave zakonsko določeno dolžnost: morajo jih financirati, in to v točno določeni meri.«

Koliko?

»Vsaj toliko, kolikor nas financira država. Poleg tega morajo še zagotoviti sredstva za kritje stroškov za dvorane, kot je to zakonsko določeno?«

Kaj to pomeni v vašem primeru?

»Od države prejmemo 400 tisoč evrov. Krajevne uprave, to je dežela, pokrajina in tržaška občina nam bi morale dodeliti vsaj še nadaljnjih 400 tisoč evrov, poleg tega pa še čez 300 tisoč za upravljanje dvorane. Pomeni, da bi moralo gledališče prejeti od krajevnih uprav najmanj po 700 tisoč evrov letno.«

Ali jih je lani prejelo?

»Lani je prejelo 127 tisoč evrov, letos so prispevek nekoliko dvignili: prejeli naj bi približno 260 tisoč evrov.«

Namesto?

»Namesto 700 tisoč. Domnevna "luknja" tiči v tej razliki. Za katero pa ni krivo naše "slabo upravljanje", temveč nespoštovanje zakona s strani krajevnih uprav.«

Kdaj bo Slovensko stalno gledališče prejelo 300 tisoč evrov za letno upravljanje dvorane, kot je to zakonsko določeno?

Koliko prispeva Občina Trst?

»Vsega 5 tisoč evrov.«

Tržaška pokrajina?

»Lani je prispevala 27 tisoč evrov, letošnji prispevek znaša 7 tisoč evrov. Obljubil je, da bo še kaj prispevala...«

Dežela Furlanija-Julijska krajina?

»Letos 250 tisoč evrov; lanski prispevek je znašal 100 tisoč evrov.«

Zakaj krajevne uprave ne prispevajo tega, kar bi morale po zakonu prispevati?

»Naše gledališče je dobilo status stalnega gledališča leta 1992. Do leta 2004 je "vrzel" prispevkov krajevnih uprav pokrival Sklad za Trst. Prispevek je znašal 300 tisoč evrov. Krajevne uprave niso dejansko prispevale nič. Potem ko je Sklad za Trst odmril, je

njegov prispevek zmanjkal, krajevne uprave pa niso v naslednjih letih s svojimi prispevki v celoti nadomestile prispevka Sklada za Trst. Komaj letos bomo od njih prejeli 260 tisoč evrov, kar je vsekakor manj od prispevka Sklada za Trst.«

Ali ste posegli pri krajevnih upravah, da bi prejeli to, kar vam zakonsko pritiče?

»Na lanski aprilski skupščini sem predstavnik krajevnih uprav opozoril, da bi morale uprave dodeliti gledališču potrebna sredstva, sicer se bo znašlo v težavah. Na novembrski skupščini, ko je bil odobren proračun 2008, sem spet to prikazal. Občina Trst sploh ni hotela poseči: vzdržala se je ali celo glasovala proti obračunu.«

Kaj pa dežela?

»Zadevo sem postavil v zakonske okvire. Ne gre za to, da bi mi prosili za javni denar. Prispevki so nam po zakonu dodeljeni. Gledališča ne gre primerjati z drugimi našimi ustanovami, ki romajo na deželo s prošnjami za prispevke za preživetje. Naše preživetje je zapisano v zakonu. V zakonu za gledališča, ne za manjšino. Ker sodi naš teater med italijanska stalna gledališča. V tem smislu je v podobnem položaju kot slovenske šole v Italiji. Te so del italijanskega šolskega sistema in črpajo sredstva iz skladov za italijanske šole, ne pa iz prispevkov, namenjenih manjšini.«

Ali je skromen prispevek Občine Trst politično obarvan?

»Občina Trst plačuje italijanskemu stalnemu gledališču dvorano: kakih 300 tisoč evrov letno. Nam ne.«

Zakaj?

»Občinski upravitelji ponavljajo, da so leta 2005 podpisali z nami pogodbo o plačilu obresti na deželno posojilo in plačilo prispevka v višini samo 5 tisoč evrov, ter se tega striktno držijo.«

Kljub temu, da zakon o gledališčih predvideva mnogo višji prispevek?

»V zakonu ni točno določeno, koliko naj vsaka krajevna uprava prispeva. Zato bi se morale le-te domeniti za porazdelitev predvidenih sredstev.«

Ali je prišlo do pogajanj v tem smislu?

»Institucionalno, na skupščinah, že. Krajevne uprave pa pritiskajo, da bi dobile svojega predstavnika tudi v upravnem odboru gledališča. Predvsem Občina Trst se za to zavzema.«

Forum Tomizza v Narodnem domu

V okviru pobude Forum Tomizza bo danes ob 16.30 v Narodnem domu simpozij, ki nosi naslov »Off Limits«. Oblikovali ga bodo posegi Silvia Forze iz Pulja, Reinharda Kacianka iz Celovca in Marije Mitrovič, Borisa Pangerca, Marine Sbisà, Sandorja Tenceja in Fabia Amodea iz Trsta. Ob zaključku bodo ob 18. uri uri ravno tu predstavili zborniko Tomizza 2005-2007, ob 20. uri pa se bo dogajanje preselilo v grški lokal Bistro Time Out (Ul. Malcanton), kjer bo na sporedu pesniško glasbeni večer Artistra. Laura Marchig, Josip Osti in Milan Rakovac bodo poskrbeli za branje literarnih odlomkov in poezij, medtem ko bosta Klarisa Jovanović in Vasko Atanasovski poskrbeli za primerno istrsko-grško glasbeno kuliso.

Združenje bolniških prostovoljcev se je preselilo

Od 5. februarja 2008 se je sedež Združenja bolniških prostovoljcev preselil. Zaradi obnavljanja glavne bolnišnice so bili uradi premeščeni v prvo nadstropje nekdanje stavbe INAIL v ulici Nordio št. 15, na vogalu z ulico Ginnastica. Novi urniki za javnost so sledeči: ponedeljek - petek, od 10.30 do 12.30, tel. št.: 040-3992550.

Združenje bolniških prostovoljcev je bilo ustanovljeno leta 1979, deluje v osmih oddelkih glavne tržaške bolnišnice in v katinarski bolnišnici ter hospitaliziranim someščanom nudi razumevanje, prijateljstvo in pomoč. Bolniški prostovoljci združenja A.V.O. so moški in ženske ki so se odločili, da bolnikom podarijo nasme, besedo in tolažbo, ne da bi za to hoteli karkoli v zameno. To pa je pomembno poslanstvo ki lahko pomaga bolje premoščati bolezen. Prostovoljci zato vabijo v svoje vrste nove člane, da bodo lahko nudili še učinkovitejšo pomoč.

Danes javno srečanje PD

Krožek Demokratske stranke 4. mestnega okrožja prireja danes ob 18. uri na svojem sedežu v Ul. Donota 1 (3. nadstropje) javno srečanje o načrtu preureditve Trga Libertà. Prisotni bodo občinski svetniki Demokratske stranke.

PRI BOTANJKU Umrl v soboto zvečer, ležal pa že v petek

Pristaniška kapitanija se mrzlično ukvarja s preiskavo o smrti neznanca na plaži med Sesljanom in Nabrežino. Truplo so našli v nedeljo popoldne na dokaj izoliranem predelu Botanjka, južno proti Čupam. Sodni zdravnik je ugotovil, da je pokojnik umrl v soboto zvečer, nek očividec pa ga je ležečega zagledal že v petek. Morda je bil v petek že v komi. Sinoči sta dve osebi zaprosili, da bi si ogledali truplo.

Preiskovalci so potrdili, da je bilo v nahrbtniku poleg vina v tetrapaku tudi 11 praznih škatlic pomirjeval: zelo možno je, da je človek naredil samomor. Na 10 škatlicah piše, da so tablete zgolj za bolnišniško rabo, zadnja pa je druge znamke: prav slednja pomirjevala naj bi bila najbolj smrtonosna. Preiskavo so razširili na vso Italijo, da bi izvedeli, kje in komu so tablete prodali. Poveljnik Ortenzio je medtem zanikal namigovanja, češ da je s pokojnikom prišel do plaže še kdo. Indicev v tem smislu ni (na plaži so bili samo nahrbtnik in obleke pokojnika), plaža pa je dostopna peš, kakor so do nje dospeli tudi reševalci.

PROMET - Izpust plinskega olja na križišču pod Dražco

Sedem ur zastojev

Tovornjaki naskočili ulice Valerio, Severo in Marchesetti - Mestni redarji ves dan na delu

Križišče pod Dražco (t.i. »križišče na H«) je že spet povzročilo pravo paralizno prometa. Ob 9.45 se je na križišču pojavil velik madež plinskega olja, katerega je izpustil tovornjak, ki je po nekdanji Trbiški cesti vozil proti Trstu. Posegli so mestni redarji (na sliki Kroma), ki so bili na delu dobrih sedem ur, saj so promet sprostili šele ob 17. uri.

Najprej so mestni redarji zaprli vozni pas, na katerem se je madež pojavil, nato so urejali promet z enosmernimi voznjami. Na nekdanji Trbiški cesti se je ustvarila šest kilometrov dolga kolona, ki se je vila do avtocestnega izhoda za Fernetiče. Popoldne je specializirano podjetje končno očistilo cestišče, ob 17. uri pa je bila cestna zapora odpravljena.

Mnogi avtomobili, predvsem pa tovornjaki, so jo med sedemurnim zastojem ubrali po Ul. Valerio, mimo univerze do Ul. Severo in v samo mestno središče. Drugi so se spustili po Ul. Marchesetti do Katinare in Reške ceste. Redarji so imeli polne roke dela, saj je gost promet težkih vozil zamašil tudi omenjene ceste.

1958 - 2008 - Pred petdesetimi leti so pod Obeliskom odprli bolnico za pljučne bolezni

V sanatoriju delovalo tudi veliko Slovenk in Slovencev

Med njimi je bil tudi dr. Renato Štokelj: obletnico bodo v soboto proslavili s knjigo, kongresom in razstavo

Pred petdesetimi leti so na Trsteniku odprli veliko zdravstveno strukturo - Sanatorij Santorio Santorio. V sedaj že bivši bolnišnici je leta 1977 začel svojo poklicno pot tudi dr. Renato Štokelj, zdravnik in pulmolog (specialist za pljučne bolezni). Bolnico, poimenovano po istrskem izumitelju in zdravniku Santoriju Santoriju, so medtem zaprli: v kratkem se bo vanjo vselila znanstvena ustanova Sissa, Štokelj in njegovi kolegi pa so ostali nanjo sentimentalno vezani. »Kljub temu, da je bolnica že nekaj let zaprta, smo želeli, da bi petdesetletnica njenega odprtja ne šla neopazno mimo.« Skupina bivših kolegov je tako začela razmišljati, kako primerno počastiti obletnico: nastali so publikacija, fotografska razstava in kongres, ki bodo v soboto zaživel v Državni knjižnici (podrobnejši spored objavljamo posebej). »Obnoviti smo želeli petdesetletno zgodovino bolnice, a tudi arhitekturne značilnosti stavbe, ki je bila za čase, ko je bila grajena, odlično strukturirana. To dokazuje tudi dejstvo, da sta na obisk prišli dve komisiji iz Združenih držav Amerike in tu iskali navdih za svoje bolnice.« Zbrali so veliko črno belih fotografij, s katerimi so prikazali, kako je potekalo življenje v sanatoriju in okrog njega: od skupinskih slik zdravnikov in bolnikov do prijateljskih nogometnih tekem, raznih praznovanj in pogledov na mogočni park, ki se razprostira med ulicama Bonomea in Scala santa. »V sanatoriju so prvotno zdravili jetiko, ki je bila v Trstu po drugi svetovni vojni posebno cvetoča: ljudje so bili šibki, nato so se jim pridružili še istrski optanti. Jetiko so takrat zdravili po raznih bolnicah, na primer na Magdaleni, v bivši umobolnici, že zavezniška vojaška uprava pa je načrtovala gradnjo sanatorija, ki jo je zavod Inps naposled dogradil.« Do izuma prvih antibiotikov so jetiko zdravili tako, da so v pacientih krepili imunski sistem. »V sanatoriju so ljudje predvsem počivali, uživali zdravo prehrano in preživljali veliko časa na svežem zraku. Zato se je okrog tržaškega sanatorija razprostiral borov gozd. Pri zaposlitvi so imeli najprej prednost istrski begunci, ostale mestne skupnosti so bile nekoliko zoperstavljene. Iz pričevanj, ki smo jih zbrali, pa izhaja, da so bili pri opravljanju svojega dela zelo vestni.«

Ko so jetiko vse bolj zdravili z antibiotiki, so oskrbo v sanatoriju razširili na vse pljučne bolezni. »Število zaposlenih se je bistveno povečalo, predvsem po zaslugi primarija Giulia Zmajeviča pa je bilo med njimi veliko mladih slovenskih zdravnikov: Zdenko Floridan, Rado Ukmar, Borut Spacal, Franco Crismancic, Maja Demšar, Marjan Naberger in jaz. Tudi med bolničarji in drugim osebjem je bilo kar nekaj Slovencev in Slovenek.«

Z leti so paciente začeli seliti v osrednji mestni bolnici, tudi poklicne poti nekdanjih kolegov so se ločile, navezanost na sanatorij pod Obeliskom pa je očitno ostala ... (pd)

50-letnica sanatorija: sobotni spored

Obletnico nekdanje bolnišnice pod Obeliskom bodo v soboto proslavili v Državni knjižnici (Largo Papa Giovanni XXIII, 6). Ob 9. uri bodo na kongresu obnovili nekdanje delovanje sanatorija, a tudi arhitekturne značilnosti strukture in njen bodoči namen. S svojimi posegi bodo sodelovali: Euro Ponte, Giulia Zolia, Manuela Sabbati, Rado Ukmar, Renato Štokelj, Vincenzo Masci, Fulvio Ciani, Guido Mian, Mauro Tommasi, Claudio Bevilacqua in Stefano Fantoni.

Sledilo bo, ob 12. uri, odprtje fotografske razstave in predstavitev monografske publikacije o petdesetletni zgodovini sanatorija (»1958 - 2008. Ospedale Santorio, 50 anni di storia«). Razstava bo na ogled do 25. junija s sledečim urnikom: od ponedeljka do petka, od 10. do 13. in od 16. do 18. ure, ob sobotah pa od 10. do 13. ure. Vstop prost.

Zgoraj: skupina zdravnikov, med katerimi stojijo Borut Spacal, Zdenko Floridan, Renato Štokelj, Maja Demšar, Franco Crismancic in Rado Ukmar. Spodaj: skupina pacientk na terasi sanatorija. Razstava bo do 25. junija na ogled v Državni knjižnici.

ŽELEZARNA »Lucchini upošteva določbe AIA«

Skupina Lucchini-Severstal je po prvi naložbi 4 milijonov evrov zaključila veliko večino ukrepov, ki jih je predvidevalo integrirano okoljsko dovoljenje (it. kracica AIA). Konec maja in junija pa bo vodstvo škedenjske železarne izvedlo še zadnje projekte, ki jih določa AIA, med katerimi se najpomembnejši tiče koksarne. To je včeraj v tiskovni noti izjavila družba Lucchini in poudarila, da so posegi na področju spoštovanja okolja zanjo prioriteta. V tem smislu Lucchini zagotavlja, da se namerava pri upoštevanju deželne zakonodaje posluževati naj sodobnejše tehnologije za zajezitev vpliva obrata na okolje in družbo. Medtem pa je že v teku soočanje s pristojnimi organi, katerega namen je ugotovitev najboljšega oprijema za dodatno monitoražo emisij železarne. V načrtu so nova naprava za stalno merjenje onesnažujočih snovi, ki naj bi delovala zunaj železarne, in druge specifične naprave za nadzorovanje emisij kaminov koksarne in aglomeracijske centrale.

Vodstvo železarne je tako tudi posredno odgovorilo na trditve deželne stranke Zelenih, ki je včeraj na tiskovni konferenci zahtevala strožje kontrole. Predstavnik Zelenih Alessandro Metz in Giorgia Visintin sta zahtevala, da pristojni organi preverijo, ali Lucchini upošteva določbe AIA v zvezi s kogeneracijsko centralo in ali sploh upošteva zakonodajo. Metz je svojo zahtevo naslovil neposredno na pred kratkim imenovanega vladnega podtajnika za okolje Roberta Menio. Zeleni so se nazadnje zavzeli za stalno monitoražo snovi, ki odteka v morje iz železarne.

UL. PIETRAFERRATA - Sintska vprašanje še vedno odprto

Brez elektrike že dobra dva tedna

Župan Dipiazza, ki je prejšnji teden obiskal Sinte: »Rešitev je nujna, na vidiku imamo primerno lokacijo za naselitev družin«

Sintska skupnost v Ul. Pietraferrata bo danes že šestnajsti dan brez električnega toka. Podjetje Acegas je 5. maja po sodnem nalogu odklopilo elektriko, vnela se je debata v tržaškem občinskem svetu in župan Roberto Dipiazza je obljubil, da bo čim prej rešil problem. Prejšnji teden je obiskal Sinte in prislusnil njihovim zahtevam, včeraj pa je povedal, da je na vidiku nova lokacija v mestu. Ker zadeva še ni dokončna, nam ni razkril, kje se teren nahaja.

»Delam na tem, Sintom moramo nujno dodeliti novo zemljišče, ker so v težavah,« je dejal župan. »V mislih imamo predvsem eno lokacijo, a odločitev še ni padla. Vsekakor bomo Sintom zagotovili vse storitve, od priključitve na vodovod in greznico do elektrike. Vem, da so v stiski, a sam se ne morem upirati sodstvu, kršil bi zakon,« je pojasnil Dipiazza.

Sinti niso krivi za položaj, v katerem so se znašli. Pred 12 leti jih je tržaška občinska uprava preselila v Ul. Pietraferrata, potem ko so nekaj desetletij živeli v Naselju sv. Sergija. Pred tem so živeli v Trstu vsaj od 19. stoletja, tako da sami odločno zavračajo naziv »nomadi«, tako kot naziv »Romi«, saj je to drug narod. Sinti so italijanski državljani, rojeni v Italiji, ki delajo v krajevnih tovarnah, trgovinah in barjih. Živijo v prikolicah, ker temelji njihova družba na klanski ureditvi in stiku z naravo: ko bi se družine preselile vsaka v svoje stanovanje, bi se skupnost razbila.

Illyjeva občinska uprava se je sredi 90.

Kam bodo romale prikolice?

KROMA

let odločila urediti v Naselju sv. Sergija park z igriščem za otroke, zato so se morale sintske družine preseliti. Prikolice so ob spremstvu mestnih redarjev romale v Ul. Pietraferrata, na teren ustanove za industrijsko cono EZIT. Naselje ni nikoli razpolgalo z vsemi potrebnimi storitvami, ki zagotavljajo človeku dostojanstvo in ki so v rezidenčnih naseljih drugih mest (npr. v

Vidmu) prisotne. Leta 2005 je teren kupilo videmsko podjetje, Sinti so to izvedeli preko prve izmed mnogih ovadbe zaradi zasedanja zasebne površine. Marca letos je Acegas prvič odklopil električni tok, po protestih opozicije v občinskem svetu so elektriko po dveh dneh spet priklopili za dva meseca, v začetku maja pa so ukrep ponovili.

»Živimo v skrajnih razmerah, z dežjem je še slabše. Župan nam je prejšnji teden spet obljubil rešitev, zdaj čakamo. Nas je samo 40, ne pa tisoč, rešitev ne sme biti preveč komplicirana. Moj sin ima astmo, vsak dan ga peljemo v otroško bolnišnico na vdihavanje aerosola. Brez hladilnika pa smo v stiski vsi,« je včeraj povedal član ene izmed osmih sintskih družin. (af)

DSI - Predstavili knjigo Alessandre Kersevan Lager Italiani

Zgodba o taboriščih, kjer so našli smrt tisoči

Nova publikacija prispevek k resnici o tem žalostnem poglavju

V Društvu slovenskih izobražencev so pretekli ponedeljek ob prisotnosti avtorice predstavili najnovejšo zgodovinsko publikacijo Alessandre Kersevan, ki nosi naslov Lager Italiani. Kot je uvodoma dejal predsednik DSI Sergij Pahor, je doprinos italijanske raziskovalke na tem področju še kako dragocen, saj je njen pogled na ta del zgodovine neobremenjen.

Publikacija Lager Italiani je izšla pri rimski založbi Nutrimenti libri, kar ji seveda daje posebno vidljivost na vsedržavnem merilu. Avtorica je hotela s to publikacijo nadaljevati delo, ki ga je začela s knjigo o taborišču Gonars, ki je pred leti izšla pri videmski založbi KappaVu. Svoje raziskovalno področje pa je Kersevanova seveda razširila na vsa italijanska taborišča, v katerih so bili zaprti Slovenci in ostali Jugoslovani in ki so delovala na Apeninskem polotoku od leta 1941 do 1943. Avtorica je pojasnila, da je bila izbira naslova sad dolgega premišljevanja in pogajanja z založnikom. Ko zaslišimo besedo lager, namreč takoj pomislimo na nemška koncentracijska in uničevalna taborišča. Zaradi tega je obstajala bojazen, da italijansko javno mnenje knjige s takim naslovom ne bo sprejelo. Tematika italijanskih taborišč seveda ni nova, saj je leta 2004 začel obravnavati Carlo Spartaco Capogreco, ki je pri založbi Einaudi izdal publikacijo I campi del Duce.

Alessandra Kersevan pa se je v svoji najnovejši publikaciji osredotočila predvsem na vojaška taborišča. Poleg teh so namreč obstajala tudi civilna, ki jih je upravljalo notranje ministrstvo in v katere so imele mednarodne organizacije dostop. V vojaških taboriščih pa niso veljale nikakršne mednarodne konvencije. Prva taborišča so nastala na otokih, ki so v času fašizma služili kot območja za konfinacijo političnih nasprotnikov.

Na Slovenskem se je vse skupaj začelo spomladi 1942, ko so italijanske oblasti obdale Ljubljano z bodečo žico in začele izvajati racije v mestu. Prve internirance so pripeljali v taborišče Gonars, ki je bilo prvotno zgrajeno kot kamp za ruske ujetnike. Junija 1942 je bilo v Gonarsu zaprtih že 4200 ljudi, kar je polovica

Avtorica publikacije Alessandra Kersevan

KROMA

več od števila ujetnikov, za katerega je bilo taborišče zgrajeno. Ko je Gonars postal prepoln, so italijanske vojaške oblasti začele odpirati še druga taborišča. V kraju Monigo pri Trevisu so kamp uredili v bivši vojašnici, v Chiesanuovi pri Padovi pa so bili zaprti povečini bivši jugoslovanski vojaki. Internacije so se seveda nadaljevale, tako da so italijanske oblasti ustanovile še taborišče na Rabu, ki po številu žrtev glede na zapornike sodi že med uničevalna taborišča. Interniranci so bili namreč nastanjeni kar v šotorih. Veliko žrtev je jeseni istega leta terjala poplava, ki je odplavila veliko šotorov z interniranci. Razmere v taborišču so bile tako nevarne, da je krški škof pisal v Rim. Na posredovanje Vatikana je tako general Roatta v Gonars premestil zaprte ženske in otroke. Rab pa ni bilo edino taborišče, ki je delovalo na ozemlju Jugoslavije. Veliko ljudi je bilo namreč zaprtih na dalmatinskih otokih in na črnogorski obali. Žrtve pa niso umirale samo od lakote in izčrpanosti, saj je večkrat prišlo tudi do streljanja talcev.

Odkod je avtorica črpala gradivo za sestavo svoje študije? V pomoč so ji bila seveda pričevanja bivših zapornikov, pa tudi vojakov, ki so imeli nalogo, da stražijo taborišča in zapornike, ki so bili zaprti v njih. Knjižice s pričevanji bivših vojakov so namreč v povojnem času izhajale širom po Apeninskem polotoku, niso pa dosegle kake večje vidljivosti, saj so jih izdajala krajevna društva. Veliko gradiva pa je Kersevanova seveda našla v vojaških in civilnih arhivih. Posebnost knjige so tudi do danes še neobjavljene fotografije iz osebnih arhivov.

Koliko je bilo med letoma 1941 in 1943 žrtev italijanskih taborišč? Najnižje ocene se gibljejo okrog številke 4400, ki pa seveda še zdaleč ni točna, saj je še vedno nepopolna. Na tem zgodovinskem področju bi bilo treba seveda raziskati še marsikaj, začenši od internacije otrok. Iz družbenega vidika pa bi bilo seveda zelo pomembno, da bi ta problematika našla pot tudi v italijanska sredstva množičnega obveščanja.

Primož Sturman

ZBOR ZCPZ

Letos romarski izlet v Cerknjo

Združeni zbor ZCPZ iz Trsta se je v soboto, 3. maja 2008 odpravil na vsakoletni romarski izlet. Cilj romanja so bile Lajše pri Cerknem, kjer so se ob breznju poklonili spominu na žrtve revolucije med in po II. svetovni vojni, posebej pa na rojaka iz Barkovelj pri Trstu, duhovnika, Lada Piščanca. Priložnostno komemoracija je v kapeli ob breznju občuteno vodil msgr. Marij Gerdol, neomadeževan spomin na zavednega rojaka pa je obudil barkovljanski rojak Aleksander Furlan. V župnijski cerkvi sv. Ane v Cerknem je sv. mašo daroval msgr. Marij Gerdol, ravnatelj slovenskega pastoralnega središča v Trstu, pevci so sodelovali s prepevanjem novega programa, pri orglah pa jih je spremljala mlada organistka iz Idrije Metka Jereb. Romarji so se srečali z duhovnim pomočnikom mag. Andrejem Sedejem, ki jim je predstavil bogatstvo domače cerkve, posebej pa opozoril na upodobitev barkovljanskega mučenca duhovnika Piščanca ter Ludvika Sluge na zunanji fasadi. Dopoldanski del romanja, ko jih je s pristno razlago in vodenjem po cerkljanskem vodil tudi prijatelj Tomaž Pavšič, so zaključili s kosilom v turistični kmetiji Grapar.

Krožna pot se je iz cerkljanskega hribovja vila ob reki Idrijci do Mosta na Soči in nato ob Soči do Solkana, kjer je zavila proti Kromberški župniji, v kateri je dolga leta živel in ustvarjal eden največjih slovenskih skladateljev Vinko Vodopivec. Tam so se srečali z župnikom mag. Cvetkom Valičem, ki jim je predstavil utrip župnije, v kateri je skladatelj Vodopivec ustvaril bogat glasbeni opus. S počastitvijo spomina na skladatelja in njegove 130. letnice rojstva, se je romarski izlet zaključil. (J.B.)

DEVIN

Umrla Vlasta Batagelj Legiša

Vlasta Batagelj Legiša

Na svojem domu v Devinu je včeraj v 82. letu starosti umrla učiteljica v pokoju Vlasta Batagelj Legiša. Že dalj časa ji je zdravje pesalo, včeraj dopoldne pa ji je nenadoma odpovedalo srce.

Vlasta Batagelj se je rodila 18. julija 1926 v Ljubljani v družini primorskih beguncev iz Skričlj na Vipavskem. Oče Avguštin je bil namreč železničar in se je za časa fašizma umaknil v Jugoslavijo. Pokojnica je v slovenskem glavnem mestu hodila v osnovno šolo in na gimnazijo, maturirala pa je ob koncu vojne na klasičnem liceju v Gorici. Takoj potem je opravila še maturo na učiteljski v Trstu in se posvetila učiteljevanju. Službeno pot je pričela v Sužidu pri Kobaridu, potem pa je učiteljski poklic opravljala še v Rujanu, Devinu in naposled v Nabrežini.

Leta 1954 se je poročila s časnikarjem in politikom Dragomir Legišo. V zakonu sta se rodili Alenka in Vida. Pokojnica se je veliko posvečala družini, saj je bila skromnega značaja in ni silita v ospredje. Kot učiteljica pa je znala predvsem vlivati ljubezen do slovenščine, ki jo je odlično obvladala in jo tudi skrbno negovala. Zato se je bodo s posebno hvaležnostjo spominjale generacije učenc in učencev.

Možu Dragomiru, hčerama Alenki in Vidi ter vsem njenim dragim izražamo iskreno sožalje.

JUTRI - v priredbi generalnega konzulata RS V gledališču Verdi duo Mlejnik - Kropfitsch

Pianist Erwin Kropfitsch in čelist Miloš Mlejnik

V okviru predsedovanja Slovenije Evropski uniji prireja Generalni konzulat RS v Trstu v sodelovanju z združenjem Glasba brez meja - Musica senza frontiere koncert klasične glasbe dua Miloš Mlejnik (violončelo) in Erwin Kropfitsch (klavir). Koncert, ki poteka v sklopu Adriatic festivala, bo jutri (v četrtek, 22. maja), ob 20:30, v dvorani Victor de Sabata (Gledališče Verdi). Duo bo izvedel naslednji program: Marij Kogoj: Andante per violoncello e pianoforte (arr. M. Mlejnik, Ludwig van Beethoven: Sonata

per pianoforte e violoncello La - magg. op. 69; Allegro ma non tanto; Scherzo Adagio cantabile; Allegro vivace Frédéric Chopin: Studio op. 25/7 (arr. A. Glazunov Claude Debussy: Sonata per violoncello e pianoforte; Prologue; Serenade et Final, José Bragato: Graziela y Buenos Aires, Astor Piazzolla: Otono Porteno (arr. M. Mlejnik), Generalni konzulat RS v Trstu vabi po koncertu na pogostitev v Kavarno Tergesteo, nasproti Gledališča Verdi. Vstop je prost, konzulat vljudno vabi k udeležbi.

DIJAKI - DTTZG Žige Zoisa se pripravljajo na slavnostni dan Na maturanskem plesu se bodo vrteli kot za stavo

„Že osmo leto imajo na DTTZG Žige Zoisa v vzgojno izobraževalni program zavoda v okviru telesne vzgoje vključen ples. Dijaki petih razredov se

učijo standardne in latinskoameriške plesne vsake ponedeljek na Stadionu 1. maja pod vodstvom plesne učiteljice Mateje Juvan. Sklepnih del tečaja, maturantski

ples - slavnostni večer v družbi sošolcev, prijateljev, družinskih članov in profesorjev pa bo letos v nedeljo, 1. junija 2008, ob 19. uri v Hotelu Jolly v Trstu.

Na kraškem terenu je veliko vrtov, ki imajo možnost oblikovanja naravnih skalnjakov.

V vrtu so vsekakor najvažnejše rastline, od dreves in grmovnic do trajnic. Vendar so tudi neživi vrtni elementi zelo pomembni. Spomnimo se na otroška igrala, opremljene prostorčke za posedanje, vrtna luči in podobno. Pomembno vlogo pa lahko imajo tudi skale. Naravne, ki so tu že bile preden je vrt nastal ali prinešene naknadno. Med skalami pa rastline, posajene, kot bi posnemali naravo in vrtna slika bo popolna.

Če imamo srečo, lahko v svojo vrtno kompozicijo vključimo kar naravne skale, ki so na vrtni parceli že od nekdaj. Marsikdo na žalost spozna vrednost takšnih naravnih skal šele, ko so jih gradbinci med gradnjo hiše že odstranili. Marsikdo z njimi tudi ne ve kaj početi, ker jih ne zna prav obsaditi. Pa je toliko

možnosti, če le malo pomislimo na bogastvo vrst in sort trajnic. Vsekakor je bolje, da so gole, dokler ne najdemo prave ideje za obsaditev, kot pa, da jih uničimo. Posebno dragocene so v vrtu ogromne skale, ki jih je narava obdelala in postavila v prostor. Če pa nimamo te sreče, da bi na vrtni parceli že imeli skale, jih seveda lahko sem tudi prinesemo in postavimo. Pri tem delu ne bo šlo brez sodobne mehanizacije. Bolj dosledno kot bomo posnemali naravo, lepši motiv bomo oblikovali.

Potem poskrbimo za primerno zemljo in rastline.

Med naravnimi skalami so se skozi čas običajno tudi že ustvarile zaplate zemlje in tudi rastline so se tu že naselile. Naša naloga bo tu najprej presoditi, kaj od obstoječega rastlinja je primerno, da ostane in kaj bomo odstranili. Vrt je namreč oblikovani del narave in v oblikovanje sodi tudi izbor rastlin. Ta pa ni nujno sestavljen samo iz vrtnarsko vzgojenih rastlin, pač pa so marsikdaj prav lepe in uporabne tudi rastline, ki sicer prosto živijo v naravi, če so nam le všeč in so primerne za naše oblikovalske ambicije. Ko bomo torej odstranili vse tisto rastlinje, ki ga smatramo za plevel, bomo morda v določene špranje dodali nekaj vrtno zemlje in pripravili prostor za nove saditve. Vrtna zemlja pa seveda ni šotnica, ki jo kupimo v vrečah, pač pa zemlja, ki jo najdemo v naravi, na njivi ali travniku, in jo obogatimo z organskimi dodatki, kot so star hlevski gnoj, kompost ali kompostu podobna industrijsko pripravljena organska gnojila. Šoto bomo vrtni prsti dodajali le, če se odločimo za saditve rastlin, ki potrebujejo kislota tla. To so med trajnicami zlasti praproti in še nekatere druge. Velika večina vrtnih trajnic je prav zadovoljna z navadno vrtno prstjo, ki je običajno nevtralna ali rahlo apnenčasta.

Izbor rastlin za saditve med skale je

zelo širok. Prilagodili ga bomo velikosti skal in seveda osončenosti prostora, v katerega jih bomo posadili.

Med male kamne velikih trajnic ne moremo saditi, ker bi jih hitro prekrile. Zato bodo tu kraljevale nizke blazinaste trajnice in druge pritlikavke. Med velike skale pa lahko sadimo tako pritlikave male trajnice, kot tudi tiste visoke z velikim listjem. Pri tem običajno zlasti z malimi oblikujemo večje skupine istih rastlin, ker bi se posamezne sadike med velikimi skalami kar nekam izgubile in jih ne bi bilo videti. Velike trajnice pa lahko sadimo tudi posamično.

Tam, kjer bo pripekalo sonce in bo vladala suša, bomo pač posadili trajnice, ki takšne rastne pogoje dobro prenašajo. Takšnih trajnic je veliko, tako med nizkimi blazinastimi, kot tudi med srednje velikimi in zelo velikimi.

Nekatere imajo tudi barvito in zanimivo oblikovano cvetje, druge sadimo predvsem zaradi posebne oblike rasti in listja. Med njimi so posebno zanimivi razni timijani, nageljčki, sadrenke, sončeca, netreski in homulice, hermelike, perunike, bakljaste lilije, dežen, pa nekatere trave in še veliko drugih.

Če so skale zasenčene s stavbami ali z drevjem in grmovnicami, bo izbor primernih trajnic čisto drugačen. Tu bodo kraljevale zvončnice, geranije, šmarnice, skrečniki, anemone, ciklame, iskrivke, hoste, praproti in še marsikaj.

Predvsem pa je treba vedeti, da s pravilnim izborom trajnic poenostavimo vzdrževalna dela v vrtu. Trpežne sadike trajnic pa iščemo vedno med tistimi, ki so bile že med vzgojo utrjene. Tašne so le tiste, ki so gojene na prostem in ne v rastlinjakih, v navadni vrtni prsti in ne v

šotnici. Moderne vrtnarske tehnologije so odlična stvar za vzgojo enoletnic, lončnic, rezanega cvetja in podobnih rastlin, nikakor pa ne za vzgojo trajnic. Od teh pričakujemo, da bodo na vrtu rasle mnoga leta in, da z njimi ne bomo imeli veliko dela. To pa lahko dosežemo le, če izberemo prave vrste in sorte za pravi prostor in vzgojene na čim bolj naraven način.

Znanja o trajnicah si pridobivamo z izkušnjami in z iskanjem informacij na različne načine. Za začetnike in tudi tiste, ki o trajnicah že veliko vedo, pa so gotovo dobrodošli tudi nasveti gojiteljev.

Kdor trajnice in njihovo nezahtevnost spozna, ob njih uživa iz leta v leto in ob delu z njimi na vrtu vedno znova najde sprostitvev in počitek duha.

Jožica Golob-Klančič

KONCESIONAR:

IL CEPPPO
www.ceppo.com

PISCINE LAGHETTO

Vse za vaš vrt

Agricenter
IL TUO GARDEN

FIUMICELLO (UD)
ulica San Lorenzo 3
Telefon 0431 918888
www.agricentersrl.it
e-mail: flavioagricenter@libero.it

atrio
NACRTOVANJE
NOTRANJNH PROSTOROV

Molteni & C Dada MOROSO
Rimadesio ITO Kartell
FLUXFORM VALGUCINE

WM Millefiori MILANO MISSONI

TRŽIČ, ul. C.A. Colombo 14
Tel. 0481.40540 • Faks 0481.40929
e-mail: atride01@atriosrl.191.it

GERVASONI

Trajnice GOLOB-KLANČIČ

Največji izbor kakovostnih trajnic na Slovenskem, vse smo vzgojili v naši vrtnariji na prostem in v navadni vrtni zemlji.

Vrtnarija: Vitovlje 18 - 5261, Šempas
Tel. (00386) 5 3078810 - Fax: (00386) 5 3078811
e-pošta: trajnice@trajnice.com
www.trajnice.com

ITALIJA GORICA
SLOVENIJA NOVA GORICA
LE 15 km OD MEJE
AIDOVŠČINA

URNIK: Vse delovne dni in sobote od 9h do 17h.
Prazniki in nedelje zaprto. Prodaja na drobno in debelo.
PO ŽELJI POŠLJEMO CENIK KATALOG

L'AGRARIA AGRONOM GIORDANO RIOSA

Več kot dvajset let izkušenj zagotavljajo najvišjo kakovost po najbolj ugodni ceni

SVETOVANJE IN SERVIS

Semena, krma, fitokemija, enologija ornitologija, plastika vse za vrtnarstvo in hortikolturo

MOTOKULTIVATOR od 950,00 €

MOTORNNA KOSILNICA od 55,00 € in od 150,00 €

MOTORNNA ŽAGA od 89,00 € in od 150,00 €

MOTORNNA TLAČILKA od 255,00 €

ŠKARJE ZA ŽIVO MEJO od 49,00 € in od 300,00 €

PLINSKI ŽAR od 94,00 €

SEŠALNIK PUHALNIK ZA LISTJE od 57,00 €

PARKOVNI TRAKTOR Z MOTORJEM HONDA od 1.500,00 €

PREKOPALNIK od 295,00 €

AGREGAT od 177,00 €

VISOKOTLAČNI ČISTILNIK od 118,00 €

MOTORNNA KOSA od 149,00 €

BIO DROBILNIK od 160,00 €

REZALNIK LESA od 280,00 €

2 LETI POPOLNE GARANCIJE ZA VSE STROJE

Državna cesta 14, le 500 m po mostu na Soči • Papaniano di Fiumicello (UD), Tel. in faks 0431 968658 - Zaprto ob nedeljah in ponedeljkih

GORICA - Območje izvajanja zaščite jabolko spora med Slovensko skupnostjo in občinsko upravo

Javna sporočila v slovenščini »izgnali« iz mestnega središča

Primosisig: »Sklep je protizakonit« - Terpin: »S pritožbo se bomo obrnili na upravno sodišče«

V občinskem svetu je vnel razpravo sklep Romolijevega občinskega odbora, ki med drugim predvideva, da bo občina Gorica odslej objavljala dvojezična javna in uradna sporočila le v treh (oz. štirih, saj sta si prvi in drugi del sklepa v nasprotju) rajonih ter v uradu Odprto javnosti v ulici Garibaldi. V svetniškem vprašanju, s katerim se je obrnil predvsem na odbornika za zaščito lokalnih identitet Stefana Ceretto, je občinski svetnik SSK Silvan Primosisig ocenil, da je sklep protizakonit, češ da »nasprotuje zakonu 38/2001, odloku predsednika republike z dne 12. septembra 2007, doseganju praksi in zakonu 482/1999«. V primeru, da odbor ne bo spremenil vsebine sklepa, je deželni tajnik SSK Damijan Terpin napovedal, da bo stranka vložila priliz na deželno upravno sodišče.

Sklep občinskega odbora najprej določa, da bo urad Odprto javnosti na podlagi predsedniškega odloka in 8. člena zakona 38 služil kot osrednji urad, na katerega se lahko obračajo občani, ki želijo v odnosu do javne uprave uporabljati slovenščino. »Nikjer pa ni omenjen že obstoječi občinski urad za jezikovne manjšine. Na podlagi besedila bi lahko sklepali, da si občina pridržuje pravico, da ga zapre,« je ocenil Terpin. Sklep nato predvideva, da se bodo javna sporočila in uradne objave v slovenskem jeziku razobešali le na območju Podgore, Pevme-Štmavra-Oslavja in Štandreža; v prvem delu dokumenta je uprava v to postavko vključila tudi Svetogorsko četrt-Placuto, ki pa je v nadaljevanju sklepa ne omenja več. Hkrati sklep določa, da so javna in uradna sporočila v slovenščini razobešena tudi v uradu Odprto javnosti.

»Uprava pa se pri vsem tem naslanja na povsem napačno izhodišče,« je poudaril Primosisig. Po sklepu občinskega odbora bi namreč odlok predsednika republike iz leta 2007 določal območje izvajanja 8. člena zakona 38 in ga omejeval na navedene rajone. »V resnici pa je v predsedniškem odloku predvideno, da se zakon izvaja v celi občini. Pravice, ki jih določa 8. člen, kot so uporaba slovenščine v odnosu do javne uprave in dvojezični dokumenti, je mogoče v mestnem središču koristiti pri uradu, ki je temu namenjen. V štirih rajonih pa je mogoče uporabljati slovenščino v vseh izpostavah javne uprave,« je v svetniškem vprašanju, ki sta ga podpisala tudi svetnika Marilka Koršič in Božidar Tabaj, podčrtal Primosisig. »Predsedniški odlok ne omejuje razobešanja obvestil in uradnih

Urad Odprto javnosti na vogalu med ulicama Garibaldi in Morelli

BUMBACA

sporočil na štiri rajone, ki jih imenuje občinski odbor, pač pa opisuje različna načina, preko katerih se pravice koristijo. Druga stvar pa je sklep, ki ga je Paritetni odbor odobril 25. septembra 2007 in ki zadeva območje izvajanja 10. člena zaščitnega zakona oz. uveljavljanja vidne dvojezičnosti. Ta postopek med drugim ni še zaključen,« je dejal Primosisig. Odbornik Ceretta je svetniku Oljke odgovoril, da mu bo utemeljitev za vsebino sklepa posredoval v pisni obliki, včeraj pa je pojasnil, da nikakor ne nameravajo ukinjati slovenskega urada na občini, a da ga bodo z oporo urada Odprto javnosti dodatno okrepili.

»Sklep občinskega odbora je v nasprotju z 28. členom zakona 38, po katerem ni mogoče krčiti pravic, s katerimi je manjšina že razpolagala. Znano je, da je občina v času Brancatijeve uprave razobešala sporočila v slovenščini po celem mestu, isto je storila tudi Romolijeva uprava ob zadnjih volitvah,« je še izjavil Terpin in poudaril: »Romoli ni posredoval nobene informacije v zvezi s tem sklepom, kot da bi ga nameraval prikriti. SSK zahteva, da uprava v roku 60 dni spremeni besedilo, drugače se bomo obrnili na deželno upravno sodišče. Seveda smo pred tem pripravljene na pogovor z upravitelji.« (Ale)

BOJAN BREZIGAR »Romoli ni držal besede«

BOJAN BREZIGAR

KROMA

»Početje goriške občinske uprave, ki namerava s sklepom omejit območje veljave 8. člena zaščitnega zakona 38/2001, je po moji oceni nekorektno. Nov občinski odbor namreč spreminja običaje, ki jih je uvedla Brancatijeva uprava v prejšnjem mandatu, pri tem pa župan Ettore Romoli demantira samega sebe. V preteklosti mi je namreč goriški župan zagotovil, da ne namerava znižati ravni zaščite slovenske narodne skupnosti na Goriškem.«

S temi besedami je predsednik Paritetnega odbora Bojan Brezigar ocenil sklep goriškega občinskega odbora, ki je bil predmet povesega Silvana Primosisiga med ponedeljkovim zasedanjem občinskega sveta in vse bolj buri duhove v manjšini. »Z goriškim županom sva se že večkrat pogovarjala o izvajanju zaščitnega zakona. Eno od zagotovil, ki mi jih je Romoli dal, je bila ohranitev vseh ukrepov, ki jih je v prid manjšine sprejela prejšnja uprava. Vsebinsko sklepa, ki ga je sprejel goriški občinski odbor, bo treba preveriti in ugotoviti, ali je v skladu z zaščitnim zakonom, ne glede na zakonitost sklepa pa se je Romoli izneveril svoji obljubi,« je komentiral Brezigar. (Ale)

ETTORE ROMOLI »Zakonitost so preverili izvedenci«

ETTORE ROMOLI

BUMBACA

Goriški župan Ettore Romoli se ne vznemirja. »Grožnja« stranke Slovenske skupnosti, ki je zaradi sporne vsebine sklepa o izvajanju zaščite na občinskem območju pripravljena na priliz na deželno upravno sodišče, ga ne skrbi. »Prepričan sem, da je vsebina sklepa, ki ga je občinski odbor odobril 29. aprila, popolnoma zakonita. Neoporečnost določil, ki jih predvideva sklep, je namreč preverila skupina izvedencev, zato sem umirjen in se ne bojim priziva na deželno upravno sodišče,« pravi župan.

Romoli je včeraj vsekakor povedal, da je pripravljen na soočenje in iskanje dogovora. »Če soglasja ne bo, pa lahko nasprotniki sklepa uberejo tudi pravno pot,« je izjavil župan in pristavil: »Izvajali bomo le določila, ki jih predvideva zakon. Če je uprava Vittoria Brancatija nameščala dvojezična javna in uradna sporočila tudi v mestnem središču, čeprav to ni bilo predvideno v zaščitnem zakonu, še ne pomeni, da bom to počel tudi jaz. Naša občinska uprava namerava seveda spoštovati zaščitni zakon 38/2001, ne bomo pa samostojno odločali o nameščanju slovenskih lepakov, kjer to ni predvideno.« (Ale)

GORICA - Razpis goriške pokrajine

Spodbujajo enake možnosti v podjetjih

Nagrada »Campione in opportunità« je naslov razpisa, s katero želi goriška pokrajina spodbujati zaposlenost žensk in politike enakih možnosti v podjetjih, ki delujejo na njenem območju. Pobud so predstavile pokrajinska odbornica Licia Rita Morsolin, funkcionarka Marjeta Kranner in svetnica za enake možnosti Fulvia Raimo. »Prijavijo se lahko podjetja, ki so v zadnjem letu izvedla katerokoli pobudo, s katero so skušala pomagati ženskam pri usklajevanju delovnih in družinskih obveznosti. Primer so projekti za fleksibilnost urnika,« je povedala Morsolinova in dodala, da si bo zmagovalec nagrade prislužil 2.000 evrov. Krannerjeva je povedala, da je razpis objavljen na spletni strani pokrajine, prijave pa bodo zbirali do 30. junija. Raimova je poudarila, da je goriška pokrajina začela tudi z drugim projektom na področju enakih možnosti, ki nosi naslov »Il buon lavoro di parità«. Namenjen je povišanju ravni ženske zaposlenosti na Goriškem, v tem okviru pa bodo ustanovili posebno okence, prirejali bodo seminarje in skrbeli za povečanje občutljivosti krajevnih uprav in podjetij na to temo.

Pravobranilca še ni

Na ponedeljkovi seji goriškega občinskega sveta ni prišlo do izvolitve novega občinskega pravobranilca. Prevladala je namreč linija skupine Foruma, ki jo je predstavil Andrea Bellavite. Le-ta je predlagal, naj uprava umakne odredbo o izvolitvi pravobranilca. Bellavite je opozoril, da bi bila izvolitev po postopku, ki ga je nameravala uvesti Romolijeva uprava, v nasprotju s statutom občine. Večina je namreč predlagala izvolitev pravobranilca med 28 kandidati, ki so predstavili kurikulum. »Statut predvideva, da za vsakega kandidata podpisajo trije svetniki, kar pa se ni zgodilo,« je povedal Bellavite in dodal, da je sicer postavka statuta nekoliko dvomna. S tem je soglašal tudi svetnik FI Dario Obizzi, zato je občinski svet glasoval o predlogu umika. Za se je izrazilo 30 svetnikov (med njimi so bili tudi predstavniki rajonov), pet glasov je bilo proti, enajst pa je bilo vzdržanih.

NOVA GORICA - Policista na kolesih prijel Goričanko

Beg čez mejo ji ni uspel

V vrečki je skrivala dvanajst stekleničk metadona in se s skuterjem vozila pod vplivom alkohola

Nova policijska patrulja na kolesih, ki je v Novi Gorici začela delovati v ponedeljek, se je še istega dne izkazala za zelo učinkovito. Kmalu po slovesni predaji koles, ki jih je policiji darovala novogoriška mestna občina, sta policist in policistka na Erjavčevi ulici v bližini meje ustavila 27-letno italijansko državljanko iz sosednje Gorice na motornem kolesu. Ta se je ob srečanju s policisti sicer ustavila, nato pa iz prtljajnega prostora vzela plastično vrečko in z njo peš skušala zbežati v Italijo, čez nekdanji mejni prehod na Škabrijelovi. Policistka na kolesu jo je že po nekaj metrih bega ustavila, v nadaljnjem postopku pa je ugotovila, da je imela ženska v vrečki dvanajst originalno zaprtih dvanajst stekleničk oz. odmerkov metadona. Ker sta policista posumila, da je ženska skuter vozila pod vplivom alkohola, sta odredila še preizkus alkoholiziranosti, ki je njuno domnevo potrdil: Goričanka je napihala 0,38 miligrama alkohola na liter izdihanega zraka, zato sta ji izdala plačilni nalog.

Policista sta tudi odredila pregled zaradi mamil, kar pa je ženska odklonila; zaradi kršitev določil zakona o varnosti cestnega prometa ji je bilo zato odrejeno pridržanje na novogoriški policijski postaji. Kasneje je bila izročena v nadaljnji postopek na Okrajno sodišče v Novi Gorici. »Zaradi kršitev določil zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami je bil zoper italijansko državljanko uveden tudi hitri postopek pri prekrškovem organu,« so še sporočili s policijske uprave. Zaradi pozne ure pa včeraj na novogoriškem okrajnem sodišču nismo uspeli preveriti, kaj je zoper Goričanko v ponedeljek odredil prekrškovi organ. (km)

Novogoriška policista na kolesih

FOTO K.M.

GORICA - Informativno predavanje v organizaciji goriške sekcije SDGZ

Svetle in senčne strani gospodarstva ob meji

Položaj in perspektive Severne Primorske orisala Almira Pirih in David Bratož

Poznavanje okolja in razvojnih možnosti, ki jih le-to nudi, je bistveno za vsakega podjetnika. Tega se dobro zavedajo pri goriški sekciji Slovenskega deželnega gospodarskega združenja (SDGZ), ki je v prvem polletju delovanja po svoji ponovni ustanovitvi priredila že več zanimivih srečanj. Zadnje, k organizaciji katerega je pristopila tudi goriška občina, medtem ko je bil pokrovitelj Združena banka Doberdob Sovodnje, je potekalo v ponedeljek v Kulturnem domu. V goste sta prišla vodja projektne skupine In Prime Almira Pirih in direktor razvojne agencije ROD iz Ajdovščine David Bratož.

Po uvodnem pozdravu predsednika goriške sekcije SDGZ Karla Devetaka je Bratož predstavil položaj Severno-primorske regije, ki obsega porečje reke Soče, Vipavske doline ter Idrijsko-Cerkljansko območje. Regija, ki šteje 120.000 prebivalcev, je nadpovprečno izvozno usmerjena, stopnja brezposelnosti se stalno niža in se je spustila na skoraj fiziološko raven 5,1 odstotka. Prednosti Severne Primorske so strateška lega, bližina meje in velikih tržišč, neokrnjena narava ter kulturna dediščina. Ob pozitivnih značilnostih je Bratož navedel tudi negativne, in sicer slabo demografsko in izobrazbeno strukturo, pomanjkanje ustreznih kadrov, premajhno sodelovanje v regiji in precejšnje razvojne razlike med območji znotraj regije. Negativen je tudi vpliv visokih cen zemljišč in poslovnih prostorov, kar so v razpravi potrdili tudi mnogi prisotni.

Po analizi Razvojne agencije, ki jo vodi Bratož, so priložnosti Severne Primorske v čezmejnem sodelovanju, razvoju vseživljenjskega učenja, informacijsko-komunikacijski tehnologiji ter skupni in celoviti promociji regije. Nevarnosti zasledimo pa v šibki podpori inovacijam, pomanjkanju pro-

storskih in drugih pogojev za razvoj in izvajanje izobraževalnih programov ter šibkemu pretoku znanj iz akademske sfere v podjetja. Na podlagi teh ugotovitev, je povedal predavatelj, so bile sestavljene smernice za razvoj celotnega območja, od strateškega razvojnega dokumenta do programov za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj. V tej smeri delno delujejo tudi Podjetniški sklad, ki sofinancira nakup nove tehnološke opreme, Tehnološka agencija Slovenije, ki dodeljuje neposredne spodbude za skupne razvojno-investicijske projekte, in Agencija JAPTI, ki spremlja družbe s tujo soudeležbo. V pripravi je tudi projekt iCON, ki bo izdelan kot evropski strateški projekt Cilj 3 Slovenija-Italija, pri katerem so med drugimi soudeleženi tudi Razvojna agencija in SDGZ.

Almira Pirih je orisala projekt In Prime, najpomembnejši razvojni projekt Severno-primorske regije. Izhodišča so bila nujnost prestrukturiranja gospodarstva, povečanje konkurenčnosti in povezovanje z izobraževalno-raziskovalno sfero. Osrednji del projekta temelji na smotrnejši uporabi energije, njeni učinkoviti rabi, uvedbi novih energetskih virov ter razvoju in uporabi naprednih materialov in tehnologij. Do leta 2010 naj bi se zgradila mreža tehnoloških centrov, ki bo združena pod imenom Tehnološki park In Prime. V njem bi bilo večjim in manjšim regijskim podjetjem, ki so pristopila k projektu, na voljo prostor za povezovanje, učinkovito izvajanje razvojnih programov ter oblikovanje novih produktov, procesov in tehnologij. »Med cilje lahko prištevamo tudi zvišanje stopnje izobrazbe v regiji, vabo odseljenih kadrov, pridobivanje nove delovne sile ter ustvarjanje delovnih mest,« je zaključila Pirihova. (aw)

Predavatelj
Almira Pirih in
David Bratož
z Aljošo Sosolom
(zgoraj) in
udeleženci
informativnega
srečanja

BUMBACA

POKRAJINA

Načrtujejo železniško povezavo z Ljubljano

ENRICO
GHERGHETTA

BUMBACA

MARKO MARINČIČ

BUMBACA

Predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta in odbornik Marko Marinčič se bosta danes v Ljubljani sestala z državnim sekretarjem na ministrstvu za promet Petrom Verličem. »Izrazila mu bova potrebo, da bo peti koridor speljan po goriškem ozemlju,« pravi Gherghetta in dodaja, da bosta takšno stališče utemeljila z izsledki študije, ki jo je opravila pokrajina in iz katere izhaja, da je potrebno opaciti železniško traso med Gorico in Ljubljano.

Marinčič pojasnjuje, da so do takšne ugotovitve prišli na osnovi študije, ki so jo imenovali Sistemi ter jo je naročil in financiral italijansko ministrstvo za infrastrukturo. Predmet le-te je bila organiziranost logističnih infrastruktur na obmejnem območju s poudarkom na možnostih večje integracije in razvoja. »Takšna analiza je pokazala, da bi imela železniška povezava med Gorico in Ljubljano številne prednosti,« trdi Marinčič. Pokrajinska upravitelja se odpravljata v Ljubljano s predlogom, da naj se slovensko ministrstvo aktivneje vključi v nadaljnjo študijo in načrtovanje prometnih povezav. »Rimsko ministrstvo nam je dodelilo dodatnih 300 evrov, ki jih bomo namenili konkretni študiji o izvedljivosti železniške trase med Gorico in Ljubljano, pri čemer bo bistvena pomena sodelovanje slovenskega ministrstva. Državni sekretar Verlič pa se ukvarja ravno z železnicami,« razlaga Marinčič, ki si bo danes s predsednikom Gherghetto in drugimi pokrajinskimi upravitelji ogledal gradbišče pri Podnanosu, kjer dograjujejo še zadnjih 11 kilometrov hitre ceste med Novo Gorico in Razdrtim. Pridružil se jim bo generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj.

GORICA - Policija opozarja

Goljufi v zasedi

Alarm zaradi pripovedi priletne stanovalke

Goljufi so vedno v zasedi, opozarjajo na goriški kvesturi, potem ko so večeraj zabeležili ponoven primer domnevne prevare na domu priletne Goričanke. Žrtev naj bi bila 94-letna gospa z bivališčem v ulici Locchi, vendar je njena pripoved zelo verjetno izmišljena in posledica preganjanja, povezane s starostjo. Kljub temu je previdnost vedno na mestu, poudarja šef letečega oddelka goriške policije Massimo Ortolan.

Po besedah priletne Goričanke naj bi k njej med 12. in 13. uro pozvonila neznanca, ki sta nato vstopila v stanovanje in ji nasilno naročila, naj stopi stran, zato da sta lahko nemoteno šarila in kradla.

Alarm je sprožila ženska, ki ji nosi kosilo, a ji oskrbovanka ni hotela odpreti vrat. Posegel je tudi znanec, ki je imel ključ stanovanja; našla sta preplašeno stanovalko ter poklicala hitro službo 118 in policijo. Gospa ni znala kaj več povedati agentom, ki so vseeno preiskovali primer. Med drugim so odkrili, da so bila vrata skrbno zaprta iz notranosti, da iz stanovanja ni zmanjkalo ničesar, da je torbica s pokojnino nedotaknjena. »Ta primer vsekakor potiska v ospredje nevarnost goljufij, ki so prisotne tudi na Goriškem,« pravi Ortolan, ki svetuje, da neznanec ne gre odpirati vrat in da je v primeru suma goljufije potrebno takoj poklicati sile javnega reda.

ŠOLSTVO - Podeljevanje bralnih značk slovenskim nižješolcem iz Gorice in Doberdoba

Branje in pisanje predvsem zabava

Na obisk je prišla 25-letna slovenska pisateljica Nejka Omahen - Ob prejetju priznanj so učenci spoznali zanimivosti pisateljskega dela

Pisateljica Nejka Omahen (levo) med goriškimi nižješolci (desno)

BUMBACA

Spoznali so, da je pisanje knjig zelo zabavna dejavnost. Učenci nižje srednje šole Trinko iz Gorice in njihovi vrstniki iz Doberdoba so se večeraj v okviru projekta Bralna značka srečali s pisateljico Nejko Omahen. 25-letna avtorica iz Šmartnega pri Litiji, ki je izdala že več knjig, je številnim, navdušenim in radovednim nižješolcem predstavila svojo pisateljsko pot, ki jo je ubrala že v otroštvu. Med srečanjem v avditoriju slovenskih višjih šol v Gorici je otroke pozdravila tudi Andreja Duhovnik, pedagoška svetovalka in predstavnica društva Bralna značka, ki je priredilo srečanje z avtorico. Za glasbeno popestritev je poskrbela skupina šestih deklet iz drugih razredov šole v Doberdobu, glavni dogodek pa je bila podelitev bralnih značk. Mentorici Tamara Kaluža in Luciana Budal sta priznanje izročili vsem učencem, ki so med letom prebrali predvideno število knjig, učenci tretjih razredov, ki so bili ob prvga razreda osnovne šole vedno prejemniki bralnih značk, pa so dobili še posebno nagrado. »Zlatim bralcem« sta društvo Bralna značka in Zavod RS za šolstvo poklonila knjigo o Trubarju in mladinski roman.

NOGOMET - Italijanski selektor Roberto Donadoni je izbral ekipo za EP 2008

Na seznamu »azzurrov« tudi Del Piero in Cassano

Ni Filippa Inzaghija - Donadoni bo moral domov poslati še enega nogometaša

Italijanskemu selektorju Robertu Donadoniju so ponudili podaljšanje pogodbe vse do leta 2010. Če EP ne bo uspešno, se bo sam umaknil

ANSA

RIM - Italijanski selektor Roberto Donadoni je objavil seznam nogometašev, na katere računa na bližnjem evropskem prvenstvu, ki bo v Avstriji in Švici. Med 24 izbranih je največje presenečenje napadalec Sampdorije Antonio Cassano, na seznamu pa je tudi Alessandro Del Piero, ki je v nedeljo postal prvi strelec A-lige (21 golov). Mnogi so v napadalni vrsti pričakovali napadalca Milana Filippa Inzaghija. Kar 14 jih je uspešno nastopalo tudi na zadnjem SP v Nemčiji, kjer so v finalu po enajstmetrovkah premagali Francijo. Med izbranimi nogometaši sta tudi dva igralca videmskega Udineseja: Di Natale in Quagliarella.

»Moram poudariti, da nihče med poklicanimi nima statusa rezerve. Res je, da se bom do evropskega prvenstva moral odpovedati uslugam enega nogometaša, a nihče nima zagotovljenega mesta. Sicer pa gre za izkušene nogometaše, navsezadnje jih je 14 igralo na zadnjem svetovnem prvenstvu,« je dejal Donadoni, ki mu je predsednik italijanske zveze Giancarlo Abete ponudil podaljšanje pogodbe do leta 2010. Donadoni je podpisal. Seveda je ta pogojena z rezultatom na evropskem prvenstvu. »V primeru slabega izida na EP se bom kar sam umaknil,« je sklenil misli Donadoni.

»Azzurri« se bodo v nedeljo zbrali v Covercianu. Do srede, ko mora zveza poslati na sedež UEFA dokončni seznam 23 nogometašev, bo moral italijanski selektor poslati domov še enega nogometaša. 30. maja bo Italija v Firencih igrala prijateljsko tekmo proti Belgiji. 2. junija pa bodo odpotovali v avstrijski Baden, kjer bo sedež italijanske odprave.

SEZNAM REPREZENTANTOV:

Vratarji: Gianluigi Buffon (Juventus), Marco Amelia (Livorno), Morgan De Sanctis (Sevilla).

Obramba: Cristian Panucci (Roma), Fabio Cannavaro (Real Madrid), Andrea Barzagli (Palermo), Marco Materazzi (Inter), Fabio Grosso (Olympique Lyon), Gianluca Zambrotta (Barcelona), Giorgio Chiellini (Juventus).

Sredina: Rino Gattuso, Andrea Pirlo, Massimo Ambrosini (Milan), Daniele De Rossi, Simone Perrotta, Alberto Aquilani (Roma), Mauro German Camoranesi (Juventus), Riccardo Montolivo (Fiorentina).

Napad: Luca Toni (Bayern München), Marco Borriello (Genoa), Antonio Di Natale, Fabio Quagliarella (Udinese), Alessandro Del Piero (Juventus), Antonio Cassano (Sampdoria).

Nocoj angleški finale LP na moskovski sintetični travi

MOSKVA - Angleški navijači so že včeraj preplavili moskovski Rdeči trg (na posnetku ANSA). Po španski Ligi leta 2000 (Real - Valencia), italijanski A-ligi leta 2003 (Milan - Juventus) bo tudi angleška Premiership pustila svoj skalp v finalu najelitnejšega celinskega klubskega prvenstva. »Bokmakerski« dajejo prednost Manchesteru United, četudi Chelsea bo prav gotovo zelo trd oreh. Moskovski stadion Lužniki je razprodan. Tekmo si bo ogledala kar 82 tisoč glava množica (50 tisoč bo Angležev). Letošnja bo prva finalna tekma, ki bodo igrali na sintetični travi. Tekma bo ob 20.30 po Rai1.

KOLESTARSTVO - Giovanni Visconti obdržal roza majico

Kronometer ljubitelju oslov Marziju Bruseghinu iz Conegliana

PESARO - V deseti etapi so se kolesarji na dirki po Italiji pomerili na 39,4 kilometra dolgem kronometru. Najhitrejši je bil kolesar iz Veneta Marzio Bruseghin (Lampre), ki je velik ljubitelj oslov. Na domači kmetiji pri Coneglianu jih ima najmanj dvajset. Z osmimi sekundami zaostanka je drugo mesto osvojil zmagovalcev lanskega Tour de France Alberto Contador. Tretji je bil Nemec Andreas Klöden, ki je zaostal 20 sekund. Italijanski prvak v kronometru Marco Pinotti je bil četrti (+0.36).

SLOVENC - Med Slovenci je bil najuspešnejši Tadej Valjavec (AG2R La Mondiale), ki se je z zaostankom treh minut in treh sekund uvrstil na 29. mesto. Nekoliko slabše je šlo drugima dvehma Slovincema, Juretu Golčerju (LPR Brakes) in Simonu Špilaku. Slednji je dosegel 51. čas s skoraj minuto večjim zaostankom od Valjavca, medtem ko je bil Golčerjev zaostanek skoraj pet minut, kar je bilo dovolj le za končno 76. mesto.

VISCONTI ŠE VODI - V skupni razvrstitvi je prestižno rožnato majico zadržal Italijan Giovanni Visconti (Quick Step), ki je zelo dobro opravil tudi v kronometru, saj je na koncu dosegel 12. čas. V skupni razvrstitvi je tako še povečal prednost pred prvim zasledovalcem. Nemec Matthias Russ (Gerolsteiner) zdaj zaostaja tri minute in 31 sekund, Italijan Gabriele Bosio (LPR Brakes) na tretjem mestu pa že skoraj šest minut.

Na skupni razvrstitvi Tadej Valjavec pridobil dve mesti in je trenutno na 26. mestu, za desetouvrščenim Italijanom Danilom Di Luco (LPR Brakes, +8:33) pa zaostaja dobre tri minute. Na 53. mestu v generalni razvrstitvi je uvrščen Golčer (+22:11), na 58. pa Špilak (25:44).

DANES - Danes bo na vrsti zelo težka preizkušnja. Na sporedu je 199 kilometrov dolga etapa s ciljem v Ceseni, tekmovalci pa se bodo morali spoprijeti s kar štirimi gorskimi cilji: San Mari-

Špilakov moštveni kolega pri ekipi Lampre-Fondital 34-letni Marzio Bruseghin iz Conegliana v Venetu je k profesionalcem prestopil leta 1997. Včeraj je dosegel tretjo zmago v profesionalni karieri

ANSA

no (645 m), Monte Carpegna (prva kategorija -1.358 m) Perticara (655 m) in Sorrisoli (250 m) le 25 km pred ciljem.

Izidi: 1. Marzio Bruseghin (Ita) 56:41, 2. Alberto Contador Velasco (Špa) + 0:08, 3. Andreas Klöden (Nem) 0:20, 4. Marco Pinotti (Ita) 0:36, 5. Paolo Savoldelli (Ita) 0:44, 6. Denis Menčov (Rus) 0:46, 7. Vincenzo Nibali (Ita) 0:54, 8. Gustav Erik Larsson (Šve) 0:59, 9. Levi Leipheimer (ZDA) 1:01, 10. Gilberto Simoni (Ita) 1:02, 29. Tadej Valjavec (Slo) 3:03, 51. Simon Špilak (Slo) 3:51, 76. Jure Golčer (Slo) 4:54. **Skupna ravrstitev:** 1. Giovanni Visconti (Ita) 43:12:02, 2. Matthias Russ (Ger) + 3:31, 3. Gabriele Bosio (Ita) 5:50, 4. Alberto Contador Velasco (Špa) 6:59, 5. Marzio Bruseghin (Ita) 7:52, 6. Andreas Klöden (Nem) 7:54, 7. Vincenzo Ni-

bali (Ita) 8:04, 8. Paolo Savoldelli (Ita) 8:09, 9. Riccardo Ricco (Ita) 8:32, 10. Danilo Di Luca (Ita) 8:33, 26. Tadej Valjavec (Slo) 11:39, 53. Jure Golčer (Slo) 22:11, 58. Simon Špilak (Slo) 25:44.

DOPINŠKI TESTI - Mednarodna kolesarska zveza je pred včerajšnjim kronometrom na Giro d'Italija opravila nove dopinške teste in kolesarjem odvzela kar 78 vzorcev krvi.

O rezultatih dopinških testov na letošnjem Giroju še ni mogoče govoriti. Izidi testiranja bodo znani čez približno deset dni, doslej pa niso znani niti rezultati testiranja vzorcev vseh kolesarjev, ki so bili odvzeti pred začetkom dirke. Drugače kot doslej so preiskave namreč obsežnejše in izvidi bodo uporabljeni tudi za takomenovane nove krvne izkaznice tekmovalcev.

NOGOMET Carljeva Itala v polfinalu proti Cosenzi

RIM - Itala San Marco iz Gradišča, pri kateri igra slovenski nogometaš iz Slivnega Alen Carli, bo v polfinalu tekmovanja za državni naslov amaterjev igrala proti Cosenzi. Prva tekma bo v nedeljo na jugu Italije. Povratna pa 1. junija v Gradišču.

KARTONI - Izvršni odbor Evropske nogometne zveze (UEFA) je na včerajšnjem zasedanju v Moskvi sklenil, da se bodo igralcem na letošnjem evropskem prvenstvu po četrtfinalu brisali pred tem prejeti kartoni. Doslej so igralcem brisali kartone po rednem delu, z novim pravilom pa bodo šli vsi nogometaši lahko neobremenjeni v polfinale in si tam »privoščili« tudi rumeni karton. Manjkali bodo torej le tisti, ki si bodo v polfinalu prisluzili dva rumena oziroma rdeči karton.

214.000 € - Toliko naj bi prejel vsak španski nogometašv primeru osvojitve naslova evropskih nogometnih prvakov na letošnjem prvenstvu v Avstriji in Švici. Če se bodo Španci poslovili že po nastopih v predtekmovni skupini, kjer nastopajo še branilci naslova Grki, Švedi in Rusi, se bodo morali zadovoljiti s po 30.000 evri.

PETRE - Romunski nogometni reprezentant Ovidiu Petre ne bo nastopil na evropskem prvenstvu, ker si je resneje poškodoval desno koleno. Romuni bodo na Euru igrali z Italijo, Francijo in Nizozemsko.

PO KATALONIJI - V včerajšnji prvi etapi dirke po Kataloniji je bil najhitrejši kolesar Thor Hushovd. Norvežan je slavil zmago tudi v ponedeljkovem prologu. V času zmagovalca sta v cilj kot 26. in 67. prišla tudi slovenska tekmovalca Janez Brajkovič (Astana) in Matej Mugerli (Liquigas). V skupnem seštevku Norvežan vodi s 14 sekundami naskoka pred Kolumbijcem Leonardom Duqueem (Cofidis), Mugerli zaostaja 25 sekund in je 36., Brajkovič pa 29 sekund in je 61.

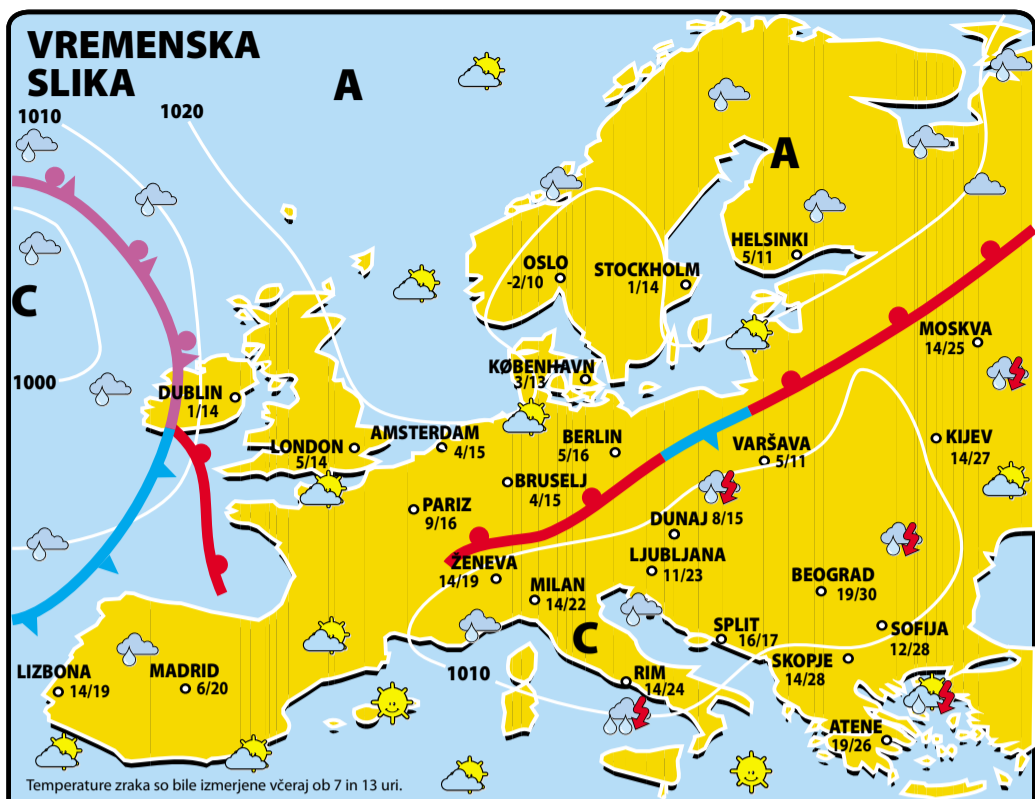
DOPING - Svetovno rekorderko v metu kladiva Tatjana Lisenko in mladinsko evropsko prvakinjo v isti disciplini Jekaterina Horoših je zaradi pozitivnega dopinškega testa doletela dveletna prepoved nastopanja. Obe atletinji sta bili pozitivni maja lani, tako da se bosta lahko na tekmovališča vrnila 14. julija 2009. Lisenkova bo tako izpustila nastop na olimpijskih igrah v Pekingu, Rusinja pa bo obenem izgubila tudi svetovni rekord v metu kladiva (78,61 metra). Ker je bila tudi prejšnja znanjka v njeni lasti, bo kljub prepovedi nastopanja ostala svetovna rekorderka. Novi rekord v metu kladiva je tako 77,8 m.

KOŠARKA - Polfinalni izid slovenskega državnega prvenstva: Krka - Helios Domžale 77:75 (15:14, 21:21, 19:21, 22:19). Z zmago je Krka izsilila igranje tretje odločilne tekme, ki do določila prvega finalista. Danes: Zlatorog - Union Olimpija (0:1).

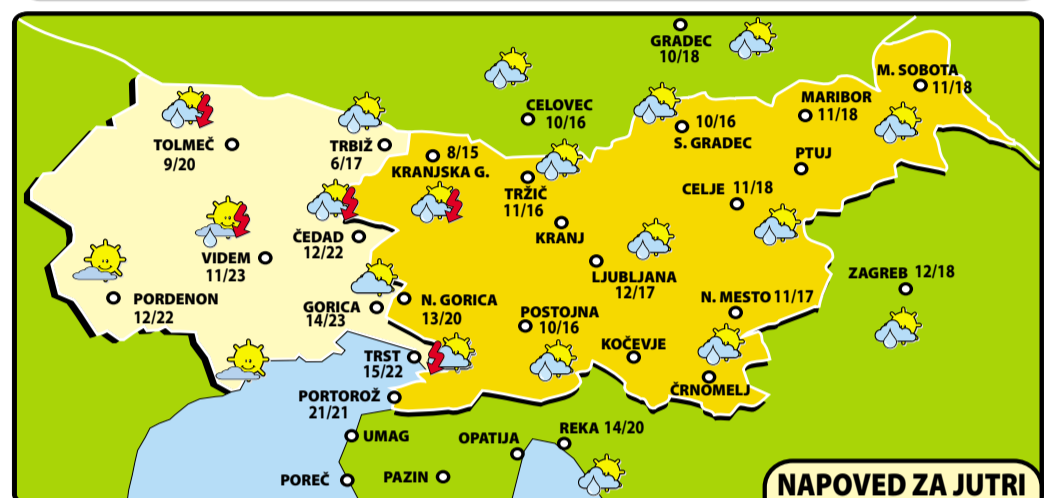
NBA - Košarkarji San Antonio Spurs so se uvrstili v finale zahodne konference severnoameriške lige NBA, kjer jih že čakajo Los Angeles Lakers s Slovincem Sašo Vujčićem. V odločilni sedmi tekmi so v gosteh pri New Orleans Hornets slavili zmago z 91:82 in polfinalni niz končali s 4:3 v zmagah.

CELJANKE - Košarkarice Merkurja iz Celja so šestič postale državne prvakinje. V finalu so s skupnim izidom 3:0 v zmagah premagale branilke naslova, igralko Hit Kranjske Gore. Tretja tekma v Celju se je končala z rezultatom 78:43 (14:13, 31:25, 45:35).

Povečini bo oblačno s krajevnimi plohami in nevihtami, ki bodo verjetneje v popoldanskih urah v gorah. Ob morju bo pihala zmerna burja, ki bo postopno oslabela. Pretežno oblačno bo, še se bodo pojavljale padavine. Na Primorskem bo pihala šibka burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 7 do 11, na Primorskem okoli 14, najvišje dnevne od 11 do 17, na Primorskem do 19 stopinj C.

Spremenljivo bo, več oblačnosti bo v gorah in v vzhodnih predelih. V popoldanskih urah bodo možne posamezne plohe ali nevihte. Jutri in v petek bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami.

Nad Tirenim morjem je ciklonsko območje. Proti nam pritekajo v višinah južni tokovi, v prizemlju pa severovzhodni zrak. Tudi v prihodnjih dneh bo ozračje nestanovitno.

Nad severnim Sredozemljem in severnim Balkanom je ciklonsko območje. Od vzhoda doteka k nam vlažen in razmeroma hladen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.27 in zatone ob 20.36.
Dolžina dneva 15.09.

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo danes močno obremenjen, veliko ljudi bo imelo z vremenom povezane težave, okrepljeni bodo tudi nekateri bolezenski znaki. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,2 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	 11	2000 m	 3
1000 m	 11	2500 m	 0
1500 m	 6	2864 m	..... -1

UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks sredi dneva v gorah dosegel 7 in pol, po nižinah pa 6 in pol.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

FESTIVAL V CANNESU - Dobro sta se odrezala tudi Eastwoodov The Exchange in Giordanov Sanguerpazzo

Maradona by Kusturica: film, ki je letošnjemu festivalu v Cannesu dal posebno življenjsko noto

CANNES - Dva velikana, dva genija in dva umetnika. Prvi je svoj talent izpričal s filmsko kamero, drugi pa z uporabo nog: svojevrstnih čopičev s katerimi je »prebarval in porisal« nogo metna igrišča vsega sveta. Prvi se je rodil pred petinštiridesetimi leti v eni od buenosaireskih bidonvilles in postal legenda nogometa. Drugi je zrasel v Sarajevu, v državi, ki je medtem izginila z zemljepisnih map in je nekako zaupala ravno njegovemu tretjemu očesu razlago marsičesa, kar se je v zadnjih nekaj letih zgodilo na tistem ozemlju. Prvega še danes častijo kot argentinskega asa, ki je okusil slavo, nekaj let kasneje pa doživel tudi pekoče poraze, drugi je režiser, igralec producent in pripovedovalec svojega časa, čigar vizionarnost in talent sta ga popeljala zelo daleč.

Strastna, vselej navdahnjena in bizarna, sta se nekega dne srečala, se spoznala in si zaupala: tako je nastal film **Maradona by Kusturica**.

Diego Armando Maradona in Emir Kusturica sta včeraj prišla v Cannes in se pozno zvečer tudi povzpela po znamenitem stopnišču slavnega Palaisa. Razlog njunega postanka na francoski obali je bila premierna predstavitev najnovejšega dokumentarca, ki ga je z že številnimi zlatimi palmami in levi nagradjeni režiser posvetil ravno bivšemu argentinskemu »goleadorju«.

Cannesu je tako tudi letos uspelo to, kar ostalim festivalom ne uspe. To, da je prodril nekoliko dlje in na filmskem platnu predstavil nekaj različnega, ki se ne navezuje direktno na sedmo umetnost, ampak odpira svet gibljivih sličic tudi tistim, ki imajo s to umetnostjo bolj malo skupnega. Pred tremi leti je tako predstavil film o Zinedineju Zidaneu, lansko leto filmski dogodek, pri katerem je sodelovala irska skupina U2, letos pa filmski dokument, s katerim je Kusturica želel spregovoriti o Maradoni. »Ker smo si navsezadnje Balkanci in prebivalci Latinske Amerike zelo podobni: družni nas ljubezen do življenja in smisel za zabavo,« je povedal Kusturica že takoj

na začetku včerajšnje predstavitvene konference.

Kljub temu, da je film predvsem biografija slavnega »pibe de oro«, se v njem veliko govori tudi o globalizaciji, Bushu, Kusturičevih in Maradonovih političnih stališčih, Maradonovi družini in odnosih, ki ga družijo z njegovimi najdražjimi.

Iz svojevrstnega portreta, nasičenega z ritmom, čustvi in neverjetnim kaosom, ki je v dobrem in slabem zaznamoval Maradonov vsakdan, vejeta po Kusturičevih besedah predvsem »velika volja do življenja, ki je Diega vsakič rešila smrti in pa moje prepričanje, da je Maradona izredna pop zvezda, primerljiva samo Marilyn Monroe in tistim svetovnim legendam, ki jih je Andy Warhol želel ovekoveti v svojih portretih«.

Rdeča preproga pred slavnim Palaisom pa je bila včeraj posebno dobro obiskana. Po njej je še enkrat stopila Angelina Jolie, protagonistka filma **The Exchange**, zadnjega dela Clinta Eastwooda.

Na levi Emir Kusturica in Diego Armando Maradona; na desni igralci filma Sanguerpazzo Alessio Boni, Monica Bellucci in Luca Zingaretti z režiserjem Marcom Tulliom Giordanom; spodaj režiser filma The Exchange Clint Eastwood z igralko Angelino Jolie

ANSA

da. Novi dokaz Eastwoodovega genija je filmska predelava resnične zgodbe, do katere je prišlo v Los Angelesu leta 1928, ko je kalifornijsko prestolnico prizadel hud policijski škandal. V delavski

četrti je namreč izginil otrok. Nekaj mesecev kasneje je policijski urad naznanil mladi mami samohranilki, da so njene devetletnega sinčka našli in da ji ga bodo že naslednji dan pripeljali do-

mov. Ko pa gospa Collins dospe na postajo, razume da tisti ni njen sin in da je očitno prišlo do pomote. Policijski urad vztraja. Mlado gospo zaprejo v norišnico in jo izpustijo šele takrat, ko res izvejo, da je njenega sina Walterja ugrabil serijski morilec otrok.

Opisovanju istega obdobja pa se je posvetil italijanski režiser, pravi habitue canneskega festivala, Mario Tullio Giordano, ki je v sklopu Semaine de la critique, predstavil svoj zadnji celovečerec **Sanguerpazzo**, z Monico Bellucci in Luco Zingarettijem. Zgodovinski film je predvsem pripoved o dveh politično nekorrektnih predstavnikih italijanskega medvojne obdobja, filmskih zvezdnikih Luise Feride in Osvalda Valentija, ki so ju takoj po osvoboditvi partizani ubili pri Milanu. Nekateri so Giordano že obtožili zgodovinskega revizionizma. Milanski režiser pa je včeraj spet ponovil, da ni bil ta cilj njegove pripovedi, »ki je želela samo spregovoriti o zagonetnem trenutku italijanske zgodovine«.

Ivana Godnik

media Oglaševalska
agencija

...tudi za vaše oglaševanje
v kinodvoranah
Furlanije Julijske krajine

TRST **Triestecinema**
GORICA-TRŽIČ **Kinemax**
VIDEM **Cineplex Città Fiera**

www.tmedia.it
Zelena številka 800 129452

TURIZEM - Program Evropske komisije Eden

Projekt Zgodbe Soče dobil naziv Evropska destinacija odličnosti

Laskavo priznanje
Evropske
destinacije
odličnosti so ob
spremljajočem
programu podelili
v Trdnjavi Kluže pri
Bovcu

BOVEC - V Trdnjavi Kluže pri Bovcu sta direktor direktorata za turizem mag. Marijan Hribar in direktor Slovenske turistične organizacije mag. Dimitrij Piciga podelila laskav naslov Evropska destinacija odličnosti, za katerega se je v Sloveniji potegovalo 16 prijaviteljev. V ožji izbor sta se poleg Zgodb Soče kot zmagovitega projekta potegovala še kranjski Prešernov sejem in Festival Idrijska čipka. Sicer pa je na 16 destinacijah, ki so se prijavile na razpis, sodelovalo kar 46 slovenskih občin, kar kaže na to, da Slovenija vidi svojo priložnost prav v razvoju turizma.

Gre za program Eden, ki ga je lansko leto prvič razpisala Evropska komisija in s katerim želi povečati kakovost in zato tudi konkurenčnost turističnih ponudnikov v Evropi kot območju z največjim deležem turistične ponudbe, saj ta odreže kar 51 odstotkov svetovne pogače na turističnem področju. Turizem je sicer izredno zapletena panoga, gostje pa so vedno bolj zahtevni, zato je tudi konkurenca neizprosna. Povečanje turizma je zaznati tudi v manj razvitih predelih sveta, kjer se ta nenehno in vse prehitro širi.

Kot je poudaril mag. Marijan Hribar, Evropa je in ostaja največja turistična destinacija na svetu, saj ponuja drugačnost, ima bogato naravno in kulturno dediščino ter tradicijo. Evropa želi razvijati turizem kot splet različnih dejavnikov in ustvariti pogoje za uravnotežen ekonomski razvoj, kjer je izredno pomemben socialni vidik. Pri tem gre omeniti tudi težave s katerimi se srečuje sodoben svet, ker premalo pozna druge kulture, religije in navade.

Prav s to različnostjo se je Soška dolina srečala že v 1. svetovni vojni, ko so se na njenem ozemlju borili različni narodi in prav ta Soška dolina, ki je nekdaj razdruževala in bila območje sovražnosti, sedaj združuje različne narode, ki jih zgodovinska dediščina opozarja na norost morije, ki je opomin vsemu človeštvu. In prav 1. svetovna vojna je rdeča nit v zmagovitem projektu Zgodbe Soče, ki zajema dvodnevni dogodek - začeniš z branjem spominov vojakov iz soške fronte v različnih jezikih in ob zvokih okteta Simon Gregorčič, ki prepeva prav tako v različnih jezikih pesmi z vojno tematiko. Drugi dan se zgodba nadaljuje s pohodom iz Loga pod Mangrtom do Trdnjave Kluže, kjer

se predstavi bovško društvo 1313 z dramskimi utrinki dogajanja med 1. svetovno vojno in kjer lokalno prebivalstvo ponudi svoje pridelke, izdelke in kjer je poskrbljeno za pester kulturni program s pridihom različnih običajev in navad.

V komisiji, ki je ocenjevala projekte, oziroma destinacije, je bil tudi Janez Bogataj, ki je priznal, da so imeli kar težko delo, predvsem pa jih je skrbelo, če bodo prijavitelji upoštevali, da je treba pripraviti projekte, kjer je prisotna nesnovna dediščina, in dodal, da so bili presenečeni nad tem, kako je večina projektov ustrezala razpisnim pogojem. Poleg tega pa je poudaril, da gre v večini primerov za povezovanje območij, kar je velika prednost prav na področju turistične ponudbe.

Navdušenja ni skrival niti direktor Slovenske turistične organizacije mag. Dimitrij Piciga, ki je izrekel pohvalo vsem trem projektom, ki so se uvrstili v ožji izbor, in zagotovil, da bodo vse tri predstavili na različnih turističnih sejmih, ki se bodo v Evropi odvijali v letu 2009.

Prepričan je tudi, da bodo takšna prestižna priznanja dobivale tudi druge destinacije, a Soška dolina je in bo vedno prva, ki ga je prejela, in prav to so aduti, na katerih bo moč graditi tudi v prihodnje.

Projekt Zgodbe Soče je potrebno sedaj le še nadgraditi in ga pripraviti za predstavitev na Turistični borzi, ki bo septembra v Parizu. Nastajal je v sodelovanju treh občin - Bovec, Kobarid in Tolmin ter lokalnih turističnih organizacij Bovec in Sotočje Tolmin ter fundacije Pot miru v Posočju. Prav ta projekt je pomembna nit pri povezovanju turistične ponudbe v Soški dolini.

Carmen Leban

MARE e CARSO
MORJE in KRAS
XIV 21.-25. Maggio Maj
GIORNATE dell'AGRICOLTURA PESCA e FORESTAZIONE
DNEVI KMETIŠTVA, RIBIŠTVA IN GOZDARŠTVA
2008 Muggia Milje